

Archeologienota

Kortesseem, Gulmerstraat

DEEL 2: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Kortesseem, Gulmerstraat. Deel 2: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Sander De Ketelaere

BAAC-Projectnummer

2016-992

Plaats en datum

Gent, 5 januari 2017

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 349

ISSN 2033-6896

Inhoud

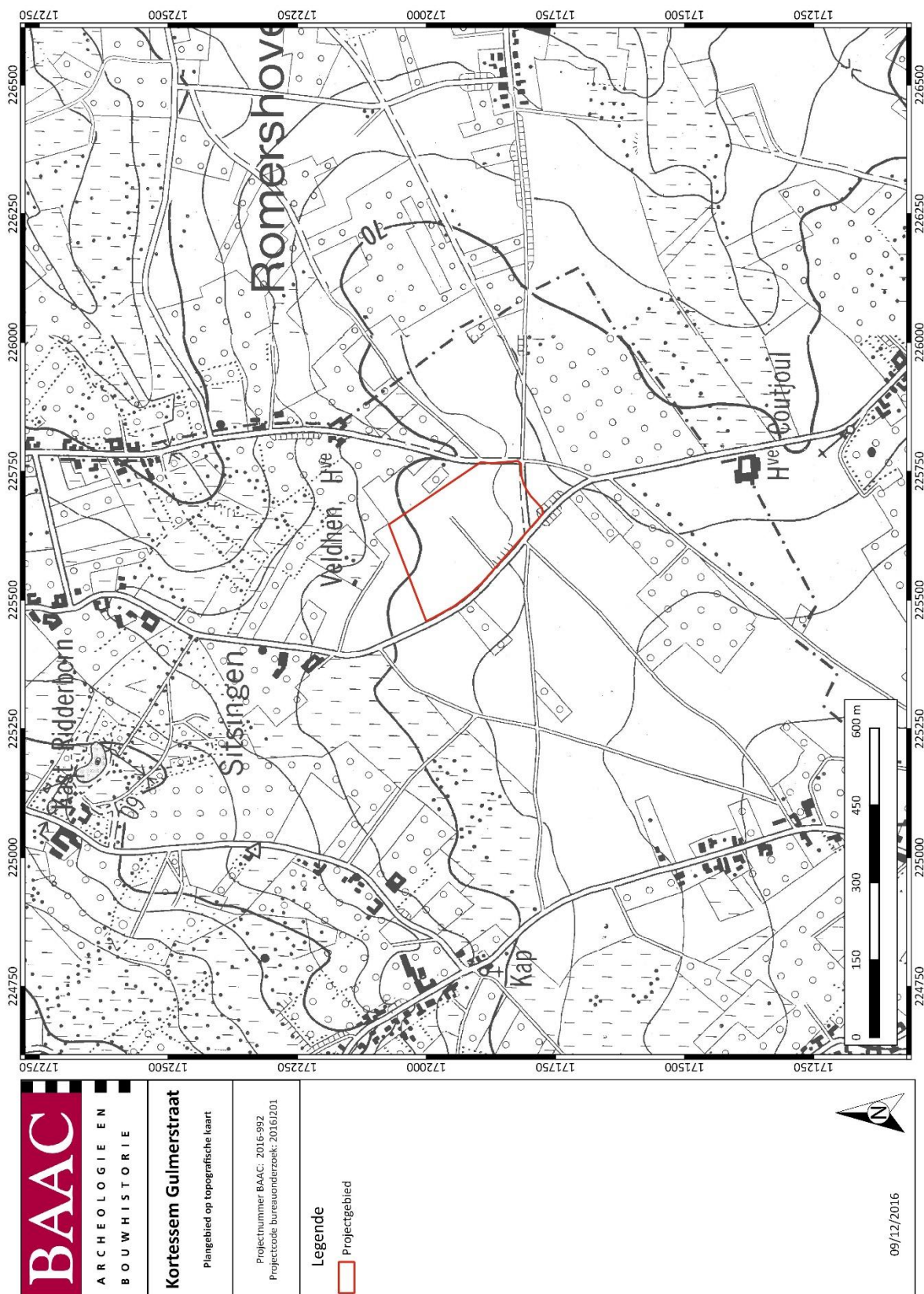
1	Bureauonderzoek.....	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens:	1
1.1.2	Archeologische voorkennis.....	4
1.1.3	Juridisch kader en onderzoekstraject.....	4
1.1.4	Aanleiding	4
1.1.5	Gekende verstoringen	5
1.1.6	Geplande bodemingrepen	7
1.1.7	Randvoorwaarden	8
1.2	Assessment Bureauonderzoek.....	14
1.2.1	Algemene doelstellingen	14
1.2.2	Onderzoeksvragen	14
1.2.3	Heuristiek bureauonderzoek.....	14
1.3	Onderzoeksresultaten	16
1.3.1	Geografische, geofysische en bodemkundige situering.....	16
1.3.2	Historiek.....	28
1.3.3	Cartografische bronnen	28
1.3.4	Archeologische data	33
1.4	Besluit.....	38
1.4.1	Archeologische verwachting.....	38
1.4.2	Potentieel op kennisvermeerdering/ Afweging noodzaak verder vooronderzoek	39
1.4.3	Samenvatting.....	40
1.4.4	Samenvatting breed publiek	40
2	Bijlagen	42
2.1	Lijst met figuren	42
2.2	Lijst met tabellen.....	42
2.3	Plannenlijst	43
2.4	Bibliografie	46

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

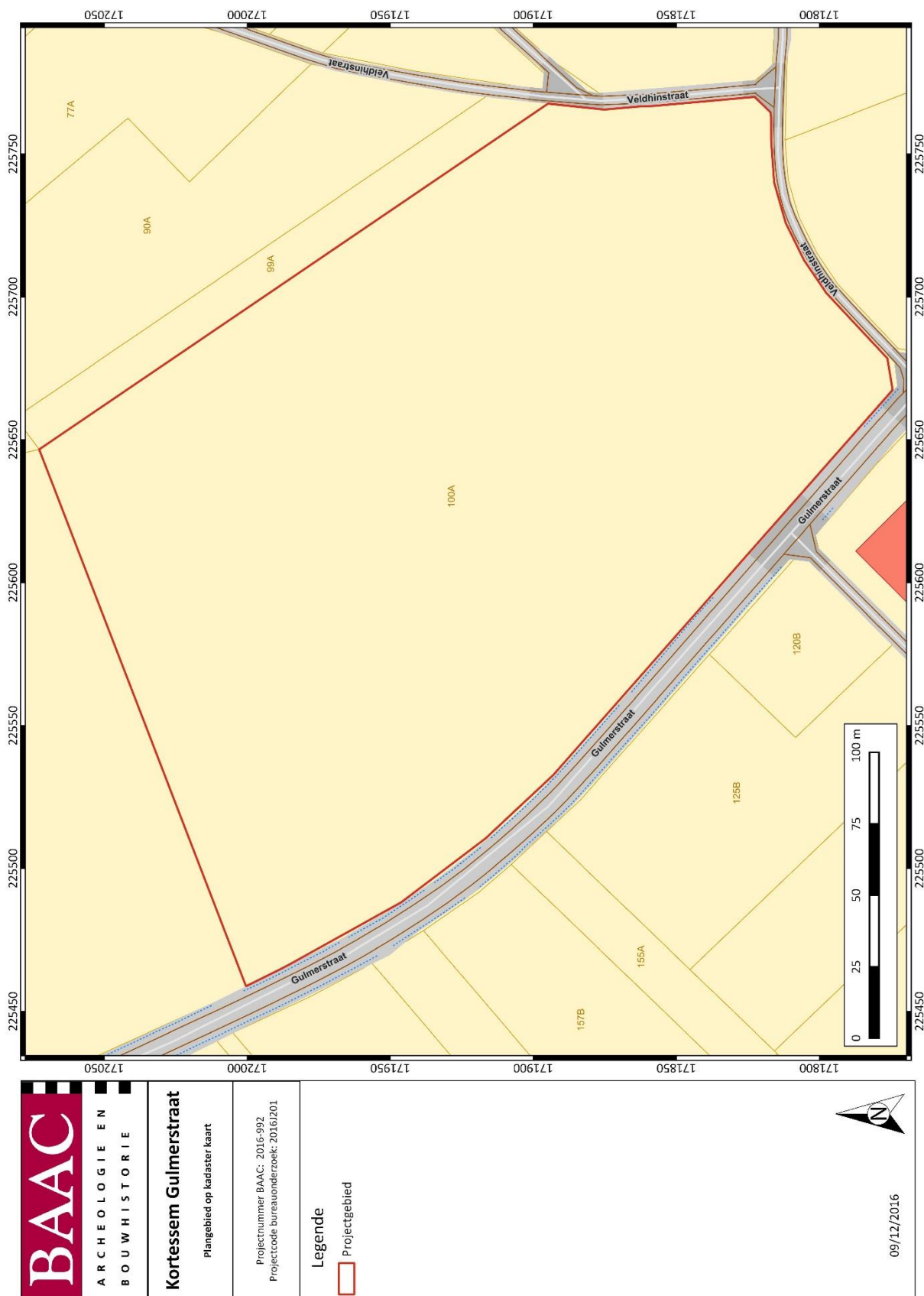
1.1.1 Administratieve gegevens:

Naam site:	Kortesseem, Gulmerstraat
Onderzoek:	Bureauonderzoek
Ligging:	Gulmerstraat z/n 3720 Kortesseem
Kadaster:	Kortesseem, Afdeling 3, sectie C, perceelnummer: 100a
Coördinaten:	Noord: x: 225646 y: 172072 Oost: x: 225679 y: 171822 Zuid: x: 225667 y: 171774 West: x: 225458 y: 172000
Uitvoerder:	BAAC Vlaanderen bvba Hendekenstraat 49, 9968 Assenede
Erkenningsnummer BAAC Vlaanderen:	2015/00020
Projectcode BAAC Vlaanderen:	2016-992
Projectcode bureauonderzoek:	2016J201
Erkend archeoloog/veldwerkleider:	Ilse Gierts / 2015/00078
Bewaarplaats archief:	BAAC Vlaanderen bvba
Grootte projectgebied:	ca. 51570 m ²
Uitvoeringsperiode:	7 december 2016 – 31 december 2016
Aanleiding:	stedenbouwkundige vergunningsaanvraag: nieuwbouw kippenstallen en landbouwloods
Wettelijk depot:	N.v.t.
Resultaten (termen thesaurus):	Romeinse tijd; steentijd; ophoging

Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het plangebied¹

¹ (AGIV 2016a)

Figuur 2: Kadasterkaart (GRB) met aanduiding van het plangebied²

² (AGIV 2016g)

1.1.2 Archeologische voorkennis

Er zijn in de onmiddellijke omgeving van het plangebied enkele archeologische waarden bekend. Het gaat hier voornamelijk om vondsten die door metaaldetectie of veldprospectie. Een gedetailleerde beschrijving van de archeologische waarden in de directe en ruimere omgeving van het plangebied is opgenomen in het assessment bureauonderzoek (zie 2.2.4 Archeologische data).

Op het terrein zelf is geen eerder archeologisch onderzoek gekend.

1.1.3 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving.

1.1.4 Aanleiding

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren bodemingrepen (waaronder de aanleg van wegenis en wateropslagkelders) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel

aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Kortessem Gulmerstraat* bedraagt ca. 51570 m². Het valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³

Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Daar de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft, meer dan 3000 m², met een bodemingreep van meer dan 1000 m², het plangebied in een woon- of recreatiegebied ligt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze bekrachtigde archeologienota wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

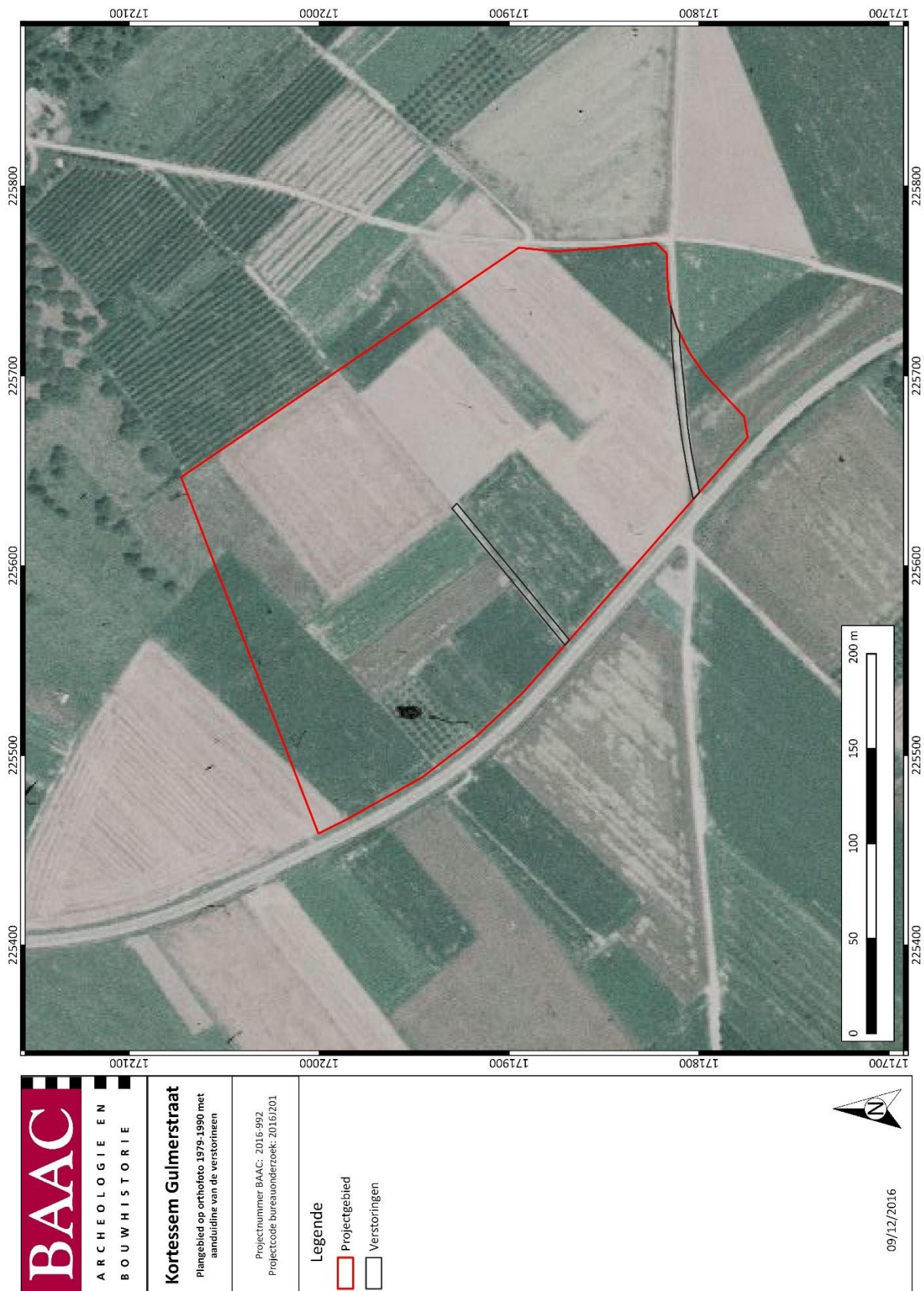
1.1.5 Gekende verstoringen

Op het terrein zijn er twee eerdere verstoringen gekend. In beide gevallen gaat het over een wegtraject. In de meest zuidelijke hoek van het terrein liep er een verharde weg van west naar oost over het terrein. Deze weg is nog te zien op luchtfoto's uit 1979-1990 (figuur 3) maar niet meer op luchtfoto's uit 2000. De weg loopt over een lengte van 100 meter over het projectgebied en heeft een breedte van ca. 4 meter.

De tweede weg loopt door het midden van het projectgebied in zuidwest-noordoost richting. De weg is opnieuw ongeveer 100 m lang en ca. 4 m breed. Het gaat hier om een landbouwweg die diende om velden te bereiken die niet aan de Gulmerstraat grenzen. Opnieuw is deze te zien op oudere luchtfoto's, maar niet meer vanaf de 21^e eeuw.

Van beide wegen is het niet geweten hoe diep ze de ondergrond reeds verstoord hebben. Vermoedelijk zal de landwegel voor weinig verstoring gezorgd hebben. Doordat er in de buurt van het plangebied weinig bebouwing aanwezig is, is er een kleine kans dat er onder de weg in het zuiden van het plangebied riolering of nutsleidingen lopen. De verstoring is hier waarschijnlijk dus ook minimaal.

³ (AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016a).

Figuur 3: Orthofoto⁴ van het plangebied met weergave van de gekende verstoringen

⁴ (AGIV 2016c)

1.1.6 Geplande bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van twee nieuwe kippenstallen en een landbouwloods. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Op de locatie van het plangebied worden twee kippenstallen en een loods geplaatst. Hiermee in verband staand, wordt er ook een ondergrondse opslagplaats aangelegd voor hemelwater, een grindweg en een betonweg.

De loods en de kippenstallen hebben beide samen een oppervlakte van 6.122 m² (figuur 4). Deze worden gefundeerd door middel van funderingsblokken van 1x1x1 m onder spanten. Deze staan op een afstand van 5 m. In totaal gaat het om 102 funderingsblokken. Hiertussen worden vloerplaten gelegd met een dikte van 20 cm.

Langs de noordoostelijke zijde van de kippenstallen wordt een kelder aangelegd voor de opvang van hemel- en kuiswater. Deze heeft een lengte van 54,1 m en een breedte van 4,6 m. De diepte hiervan is 2,5 m. Er wordt dus een oppervlakte van ca. 250 m² vergraven tot 2,5 m onder het maaiveld.

Verder komen er ook nog twee nieuwe wegenissen. Er worden geen leidingen of rioleringen aangelegd onder de wegenissen. In het zuidwestelijk gedeelte van het projectgebied wordt een betonweg aangelegd. Deze heeft een oppervlakte van ong. 1200 m². De opbouw van deze betonweg bestaat uit 15 cm dikke betonplaten op een grindfundering van 15 cm dik.

De grindweg wordt opgebouwd uit een grindpakket van 20 cm dik op een worteldoek.

Op het terrein wordt ook een infiltratievoorziening gepland met een oppervlakte van ong. 470 m² en een elektriciteitscabine met een oppervlakte van 23 m². Deze laatste wordt tot op een diepte van 70 cm gefundeerd.

Daar het terrein afloopt naar het noorden toe (zie verder), wordt het volledige plangebied genivelleerd en daarbij opgehoogd naar het niveau aan het hoogste punt binnen het plangebied, namelijk in de zuidelijke punt van het perceel. Voorafgaand aan het ophogen wordt de bouwvoor niet afgegraven.⁵ De ophoging van het terrein varieert van 188 cm in het noorden, tot 10 cm aan de zuidgrens van de toekomstige loods. (Figuur 7) Waar de betonweg wordt geplaatst, is geen ophoging voorzien. Het terrein wordt op deze manier opgehoogd/genivelleerd tot 72,6 m TAW. Voor een volledig overzicht van de ophoging kan figuur 8 geraadpleegd worden.

In het zuiden van de betonweg is een zone vrijgehouden voor de bouw van een eventuele bedrijfswoning. Het gaat hier om een zone van 225 m² waarvan momenteel geen plannen beschikbaar zijn. Daarom gaan we er van uit dat er een volledige verstoring is.

Alle bouwplannen worden in bijlage meegeleverd in betere resolutie.

Tabel 1: Schematisch overzicht van de toekomstige bodemingrepen

Wat	Oppervlakte	Diepte verstoring onder (toekomstig) maaiveld
Kippenstal, vloerplaat	6.122 m ²	0,2m
Kippenstal, fundering	102m ²	1m
Kelder (hemelwater)	250m ²	2,5m
betonweg	1.100 m ²	0,3 m

⁵ Schriftelijke communicatie (email) opdrachtgever, 8/12/2016

grindweg	500 m ²	0,2 m
infiltratiebekken	470 m ²	onbekend
elektriciteitscabine	23 m ²	0,7 m
bedrijfswoning	225 m ²	n.v.t.

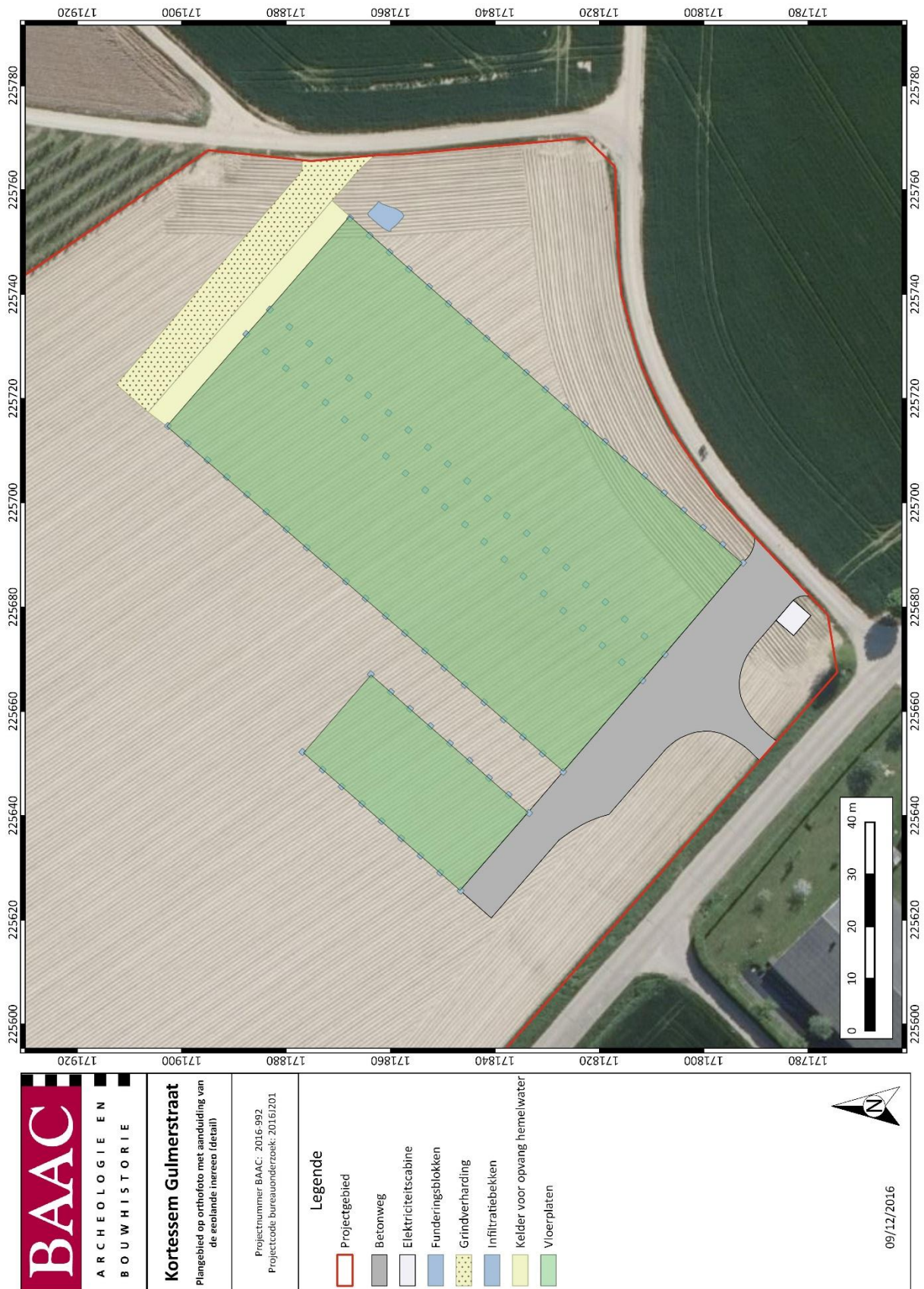
1.1.7 Randvoorwaarden

N.v.t.

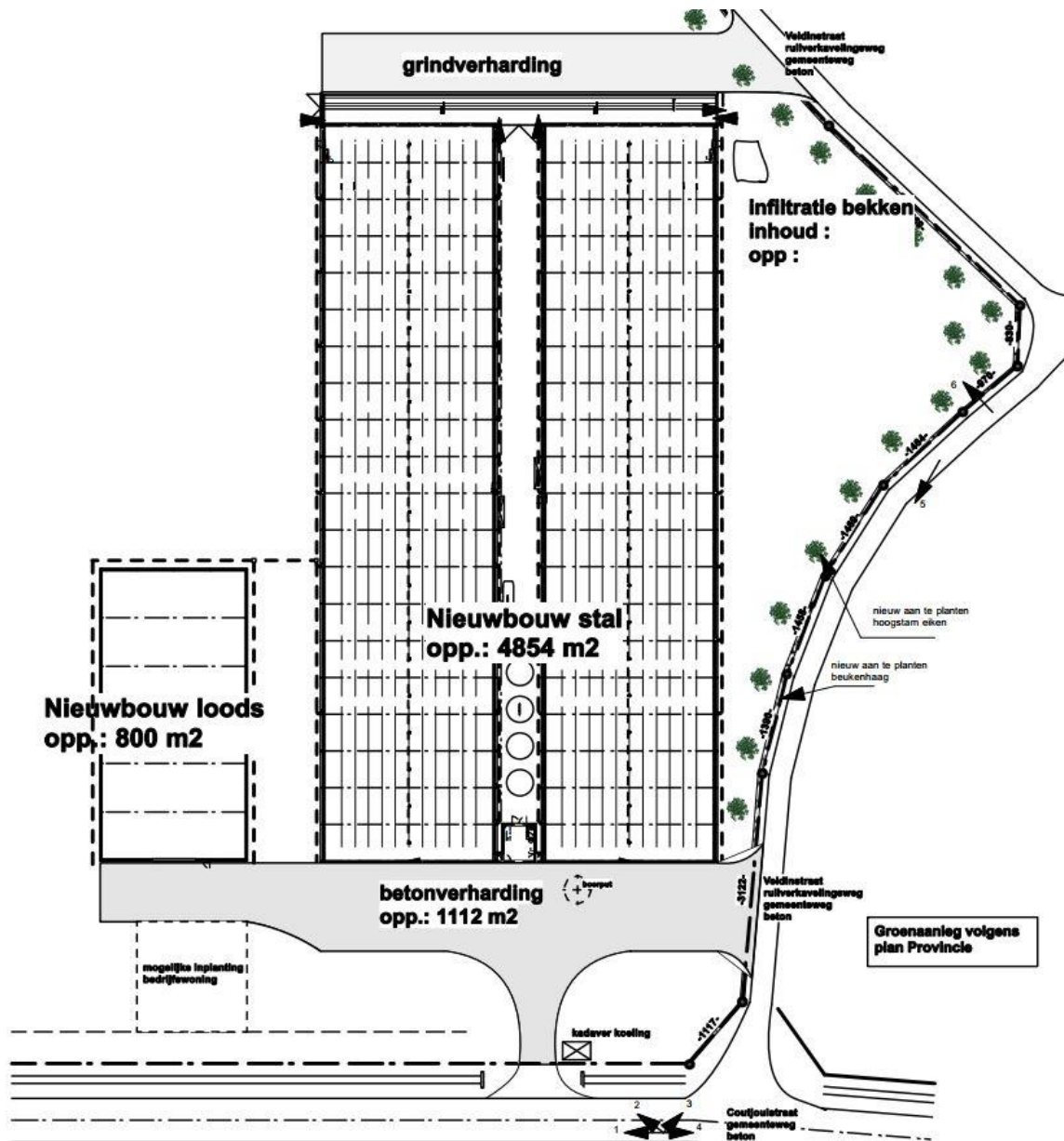
Figuur 4: Orthofoto⁶ van het plangebied met weergave van de toekomstige inplanting

⁶ (AGIV 2016c)

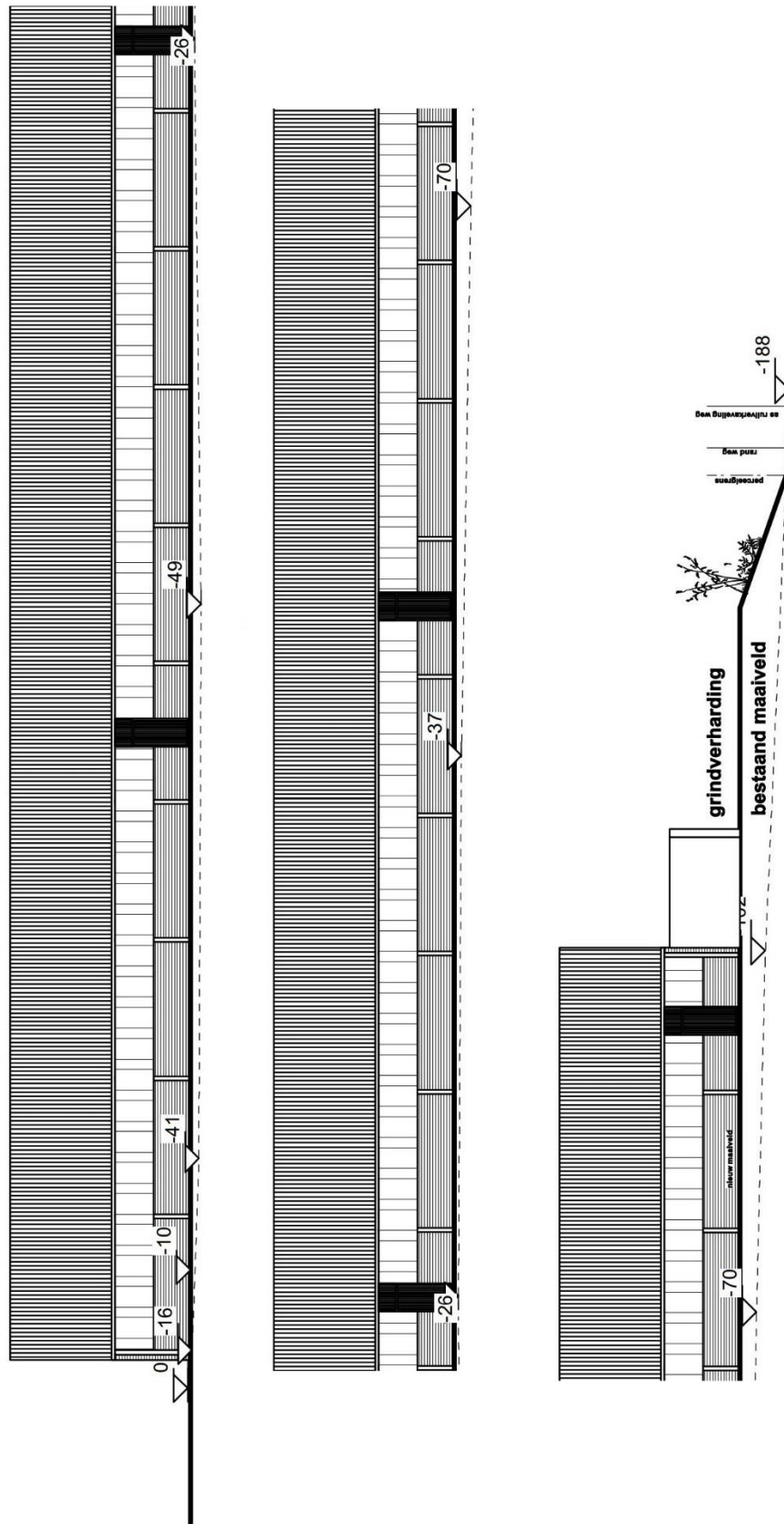

Figuur 5: Orthofoto⁷ van het plangebied met detail van de toekomstige inplanting

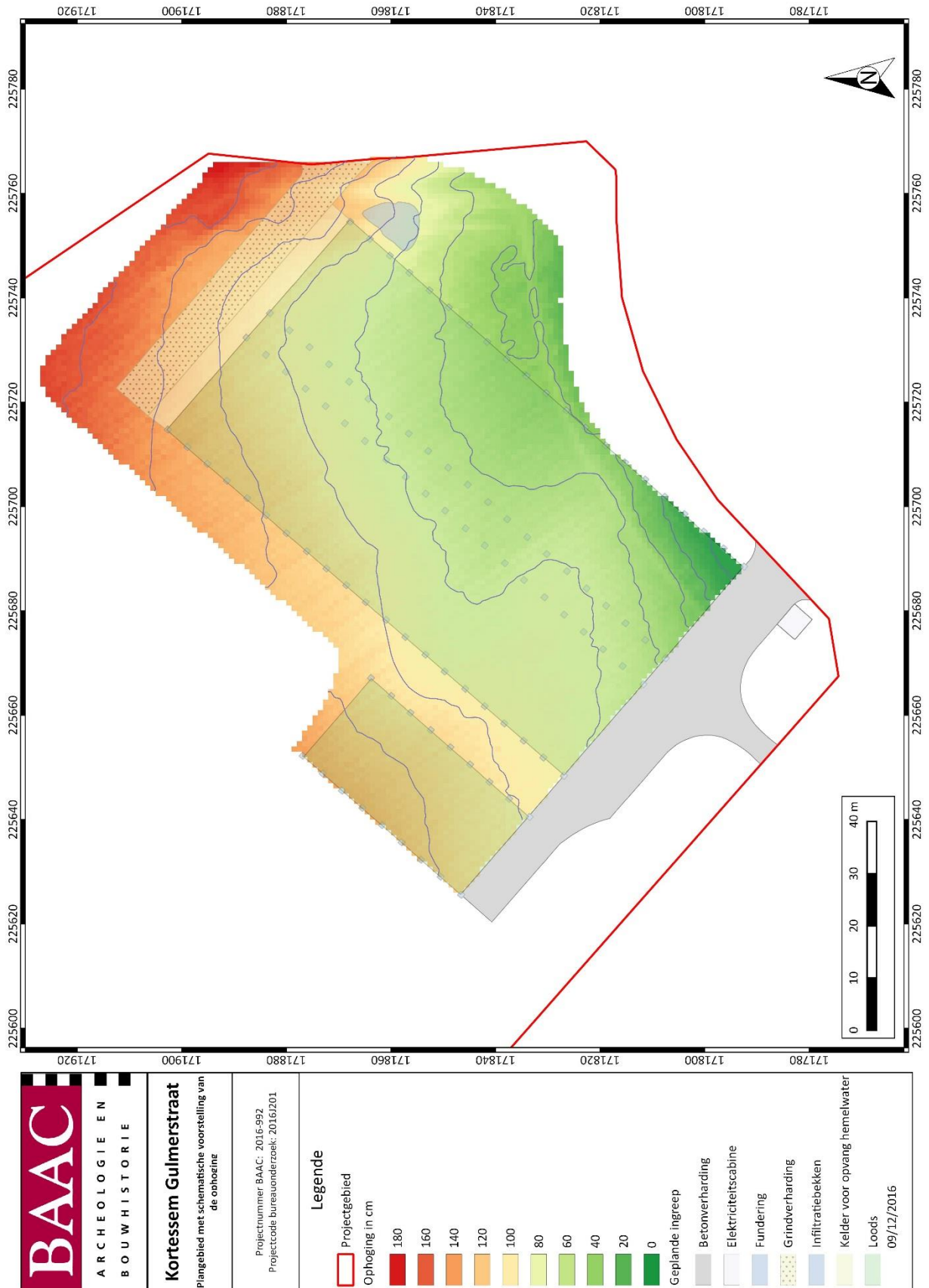
⁷ (AGIV 2016c)

Figuur 6: Weergave van de geplande ingreep.

Figuur 7: Doorsnede van de geplande ingreep.

Figuur 8: Overzicht van de geplande ophoging.

1.2 Assessment Bureauonderzoek

1.2.1 Algemene doelstellingen

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?
- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de bewaringstoestand van deze waarden?
- Betreft het behoudenswaardige archeologische waarden?
- Wat is de relatie tussen deze waarden en het landschap?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

1.2.3 Heuristiek bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van het plangebied. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting van het plangebied is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de volgende geografische en geologische bronnen en kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart
- Bodemgebruikskaart
- Potentiële-bodemerosiekaart

Hierbij moet worden opgemerkt dat de bodemgebruikskaart feitelijk niet geschikt is voor bestudering op perceelsniveau. In de begeleidende tekst op de website van AGIV staat het volgende: *De informatie die door deze datasets gegeven wordt is kleinschalig. Dit heeft een belangrijke implicatie. De informatie die men haalt uit een groter gebied zoals bijvoorbeeld een provincie of het volledige Vlaamse gewest*

*zal nauwkeuriger zijn dan de informatie die men tracht te halen uit bijvoorbeeld een bepaalde buurt. Dit wordt duidelijk wanneer ingezoomd wordt in het digitale bestand. Naarmate de kaart steeds meer vergroot wordt zal op een bepaald moment de samenhang tussen de verschillende bodemgebruikstypes verdwijnen. Het is dan ook sterk aan te raden deze kaart niet te gebruiken voor lokale studies. De informatie die hieruit gehaald wordt, is onzeker.*⁸ De kaart werd toegevoegd omdat ze vereist wordt in de Code van Goede Praktijk, maar moet met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

De geomorfologische kaart werd geconsulteerd maar niet besproken aangezien deze niet bestaat voor het plangebied.

De basis van het bureauonderzoek bestaat verder uit een historische studie van het plangebied en zijn directe omgeving. Hierbij worden de gekende archeologische, historische en geologische/geografische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd. Aansluitend wordt een uitgebreide cartografische analyse van het plangebied uitgevoerd. Volgende kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Vandermaelen-kaart

De Popp-kaart werd niet geraadpleegd aangezien deze niet bestaat voor de provincie Limburg.

De CAI-kaart wordt weergegeven met het grootschalig referentiebestand als onderkaart. De onmiddellijke omgeving rondom wordt op de Ferraris-, Atlas der Buurtwegen, Popp- en Vandermaelenkaart besproken. De beschrijving gebeurde onder meer op basis van de legende uit *België in kaart*. Indien er een bijzondere locatie op te merken is, wordt deze, indien mogelijk, vernoemd bij naam en uitgebreider beschreven. De historische en archeologische kaarten worden gebruikt om een historisch-archeologische interpretatie van de locatie te bekomen.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

Het bureauonderzoek heeft – gezien een eerste studie van de cartografische bronnen - betrekking tot een terrein met een lage densiteit aan bebouwing in het verleden.

Ondanks de interpretatie als een zone met een lage densiteit aan bebouwing in het verleden is wel bijkomend onderzoek gebeurd naar historisch kaartmateriaal. Zo werd Cartesius geraadpleegd. Dit leverde echter geen extra informatie op voor het plangebied.

⁸ (AGIV 2016b)

1.3 Onderzoekresultaten

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

1.3.1 Geografische, geofysische en bodemkundige situering

1.3.1.1 Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op figuur 8. Het plangebied Gulmerstraat is gelegen aan het kruispunt van de Gulmerstraat, de Veldhinstraat en de Coutjoulstraat te Kortessem. Dit kruispunt bevindt zich aan de meest zuidelijke hoek van het terrein. De Gulmerstraat loopt verder langs de zuidwestelijke kant van het projectgebied. De Veldhinstraat loopt verder langs de zuidoostelijke kant van het terrein.

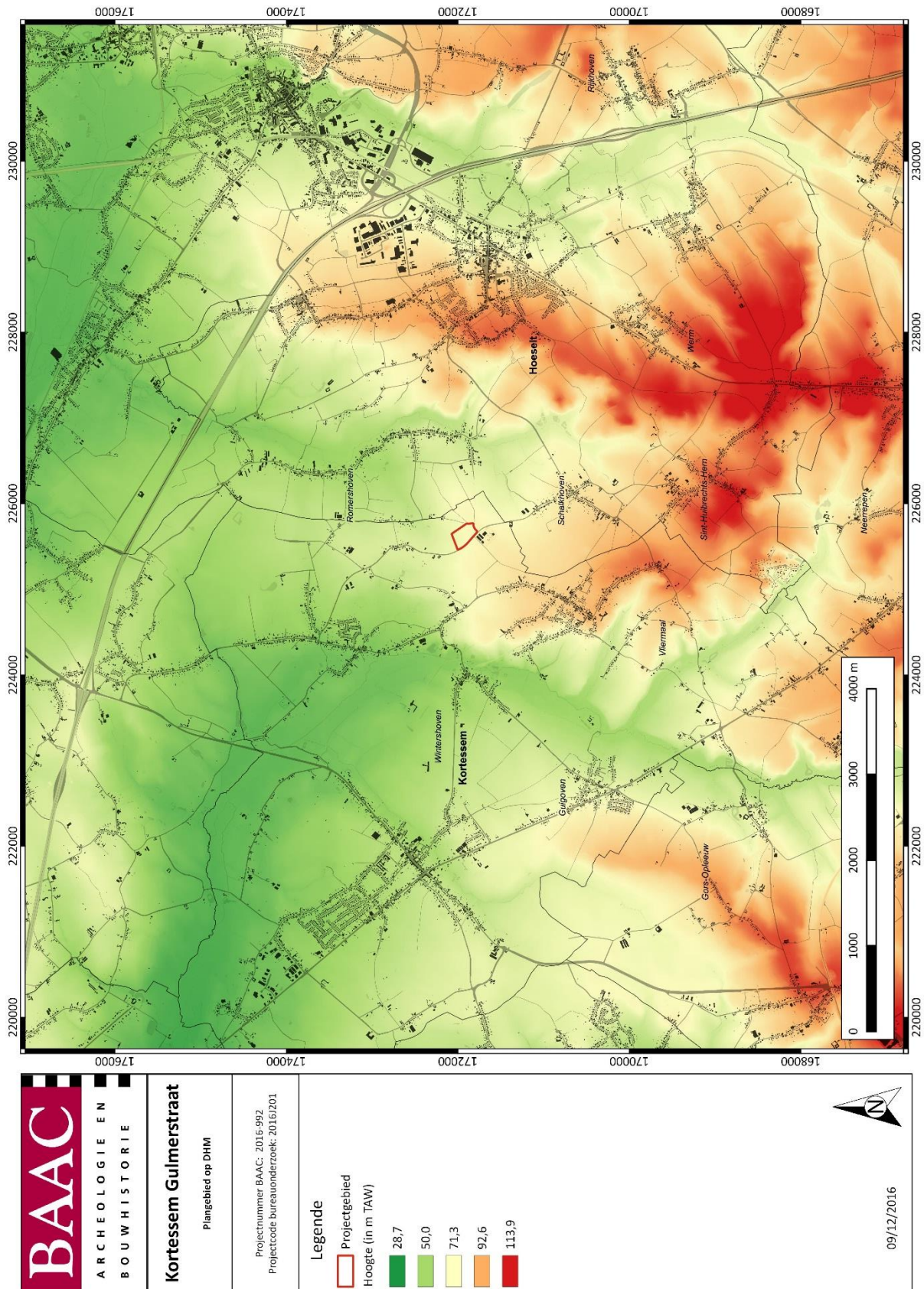
Ten zuiden van het projectgebied, aan de overzijde van de Coutjoulstraat, bevindt zich een terrein waar verschillende silo's en loodsen aanwezig zijn. Verder zijn er in de omgeving rond het projectgebied nagenoeg enkel weides, akkerland en boomgaarden aanwezig. Het centrum van Kortessem bevindt zich op 3,8 km ten oosten van het plangebied.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 68,22 en 72,80 m + TAW. Op macroschaal zien we dat het projectgebied zich op de noordelijke helling bevindt van een heuvel. Deze heuvel is op verscheidene plaatsen ingesneden door beken. Ten westen van het projectgebied bevindt zich de Mombeek, ten oosten de Winterbeek.

Het terrein loopt omhoog richting het zuiden. Het gaat hierbij van 68 m TAW tot 73 m TAW (figuur 11). Op de oost-west as blijft het terrein relatief vlak (figuur 12).

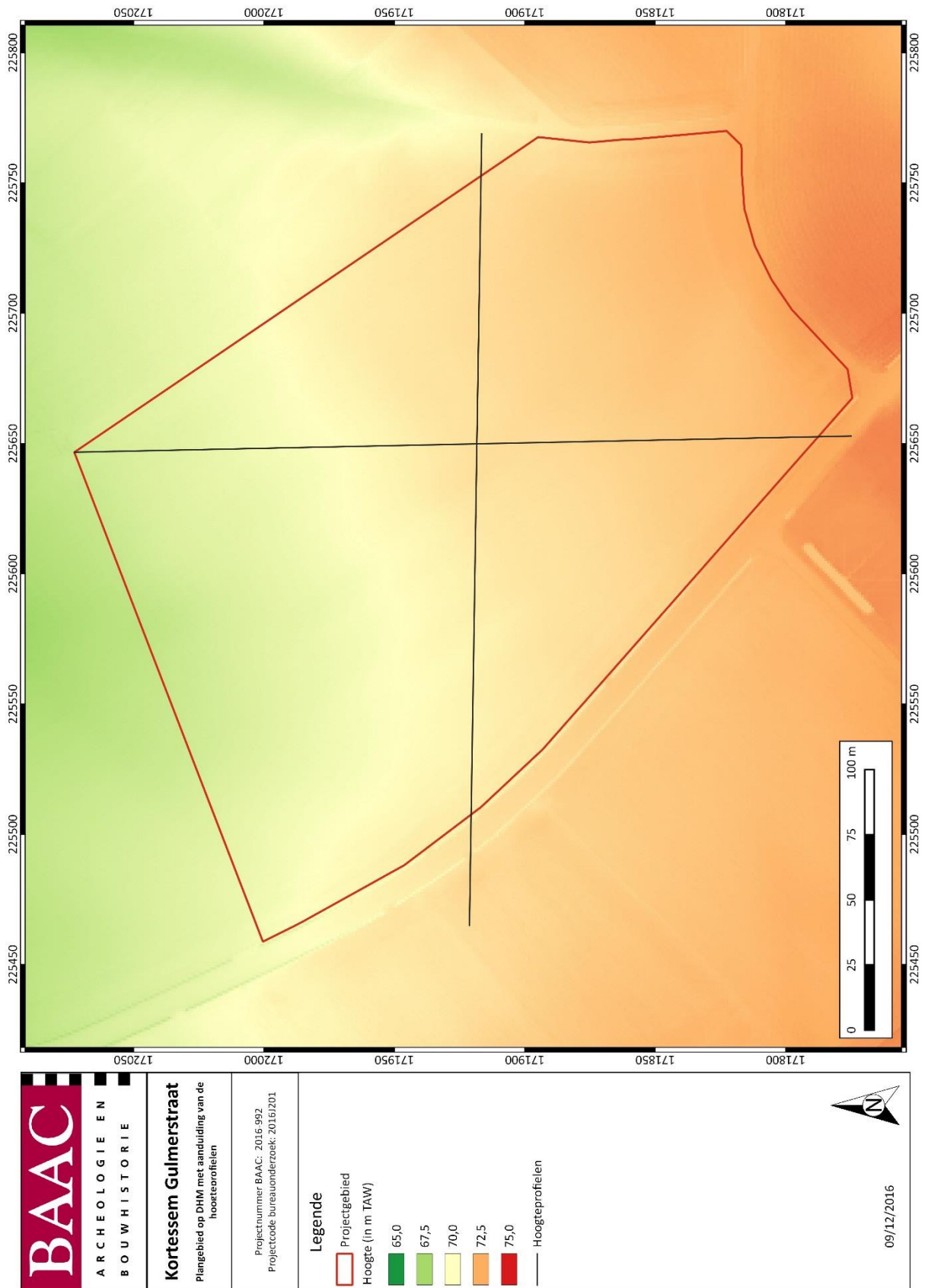
Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 5,2 ha en bestaat uit akkerland. Er bevinden zich geen gebouwen op het perceel.

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in op de grens tussen Vochtig Haspengouw en het Boomgaardgebied van Tongeren-Borgloon.

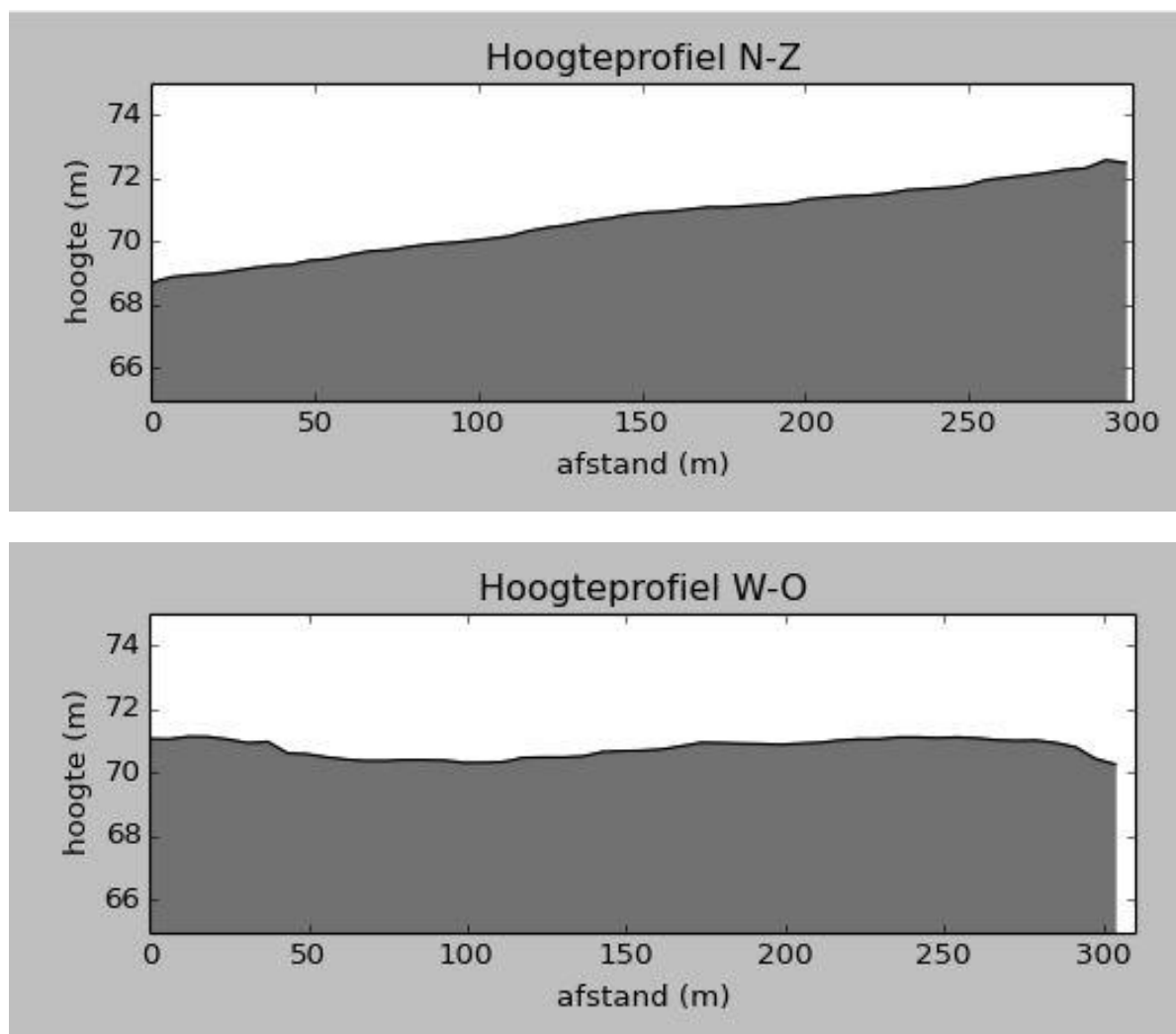
Figuur 9: Situering van het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)⁹

⁹ (AGIV 2016d).

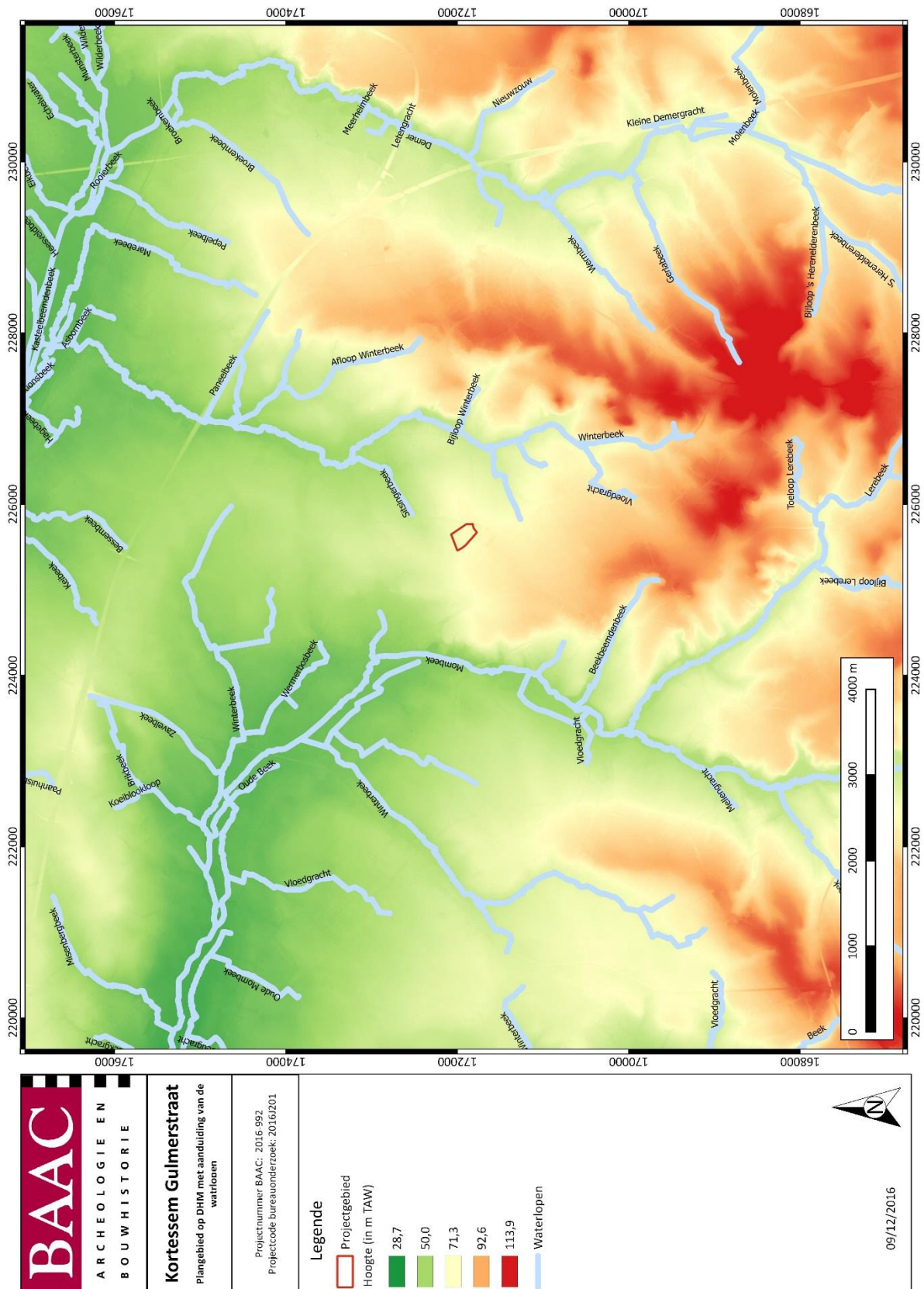
Figuur 10: Situering van het plangebied en hoogteprofielen op het DHM¹⁰

¹⁰ (AGIV 2016d)

Figuur 11: Hoogteverloop terrein¹¹

¹¹ (AGIV 2016d)

Figuur 12: Situering van het plangebied en waterlopen op het DHM¹²

¹² (AGIV 2016d)

1.3.1.2 Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern bedekt door de Formatie van Borgloon en de Formatie van Bilzen.

De beschrijving van de verschillende lithologische eenheden hieronder gebeurt van boven naar onder, of van jong naar oud.

De Formatie van Bilzen bestaat uit twee zandige eenheden die gescheiden worden door een kleiige eenheid. Daaronder bevindt zich de Formatie van Borgloon dat bestaat uit zwarte klei met schelpenresten erin. Als laatste is er de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern bestaat uit grijsgroen zeer fijn zand dat klei- en glauconiethoudend is en glimmers bevat.

1.3.1.3 Quartair

Op de quartairgeologische kaart (figuur 14) is het plangebied gekarteerd als eolische afzettingen uit het Weichseliaan. Deze afzettingen bestaan voornamelijk uit silt in zuidelijk Vlaanderen. Het leempakket bestaat uit een ontkalkt bovengedeelte op een kalkrijk ondergedeelte.

Naar het oosten toe is het plangebied gekarteerd als fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan die afgezet worden door eolische afzettingen uit het Weichseliaan. Deze worden nogmaals bedekt door fluviatiele afzettingen uit het Holoceen of het Laat-Tardiglaciaal. Deze zone komt overeen met de loop van de Winterbeek.

Naar het westen is er een zone die eveneens gekarteerd is als eolische afzettingen uit het Weichseliaan. Deze manifesteren zich als een afwisseling van dunne laagjes zand en leem.

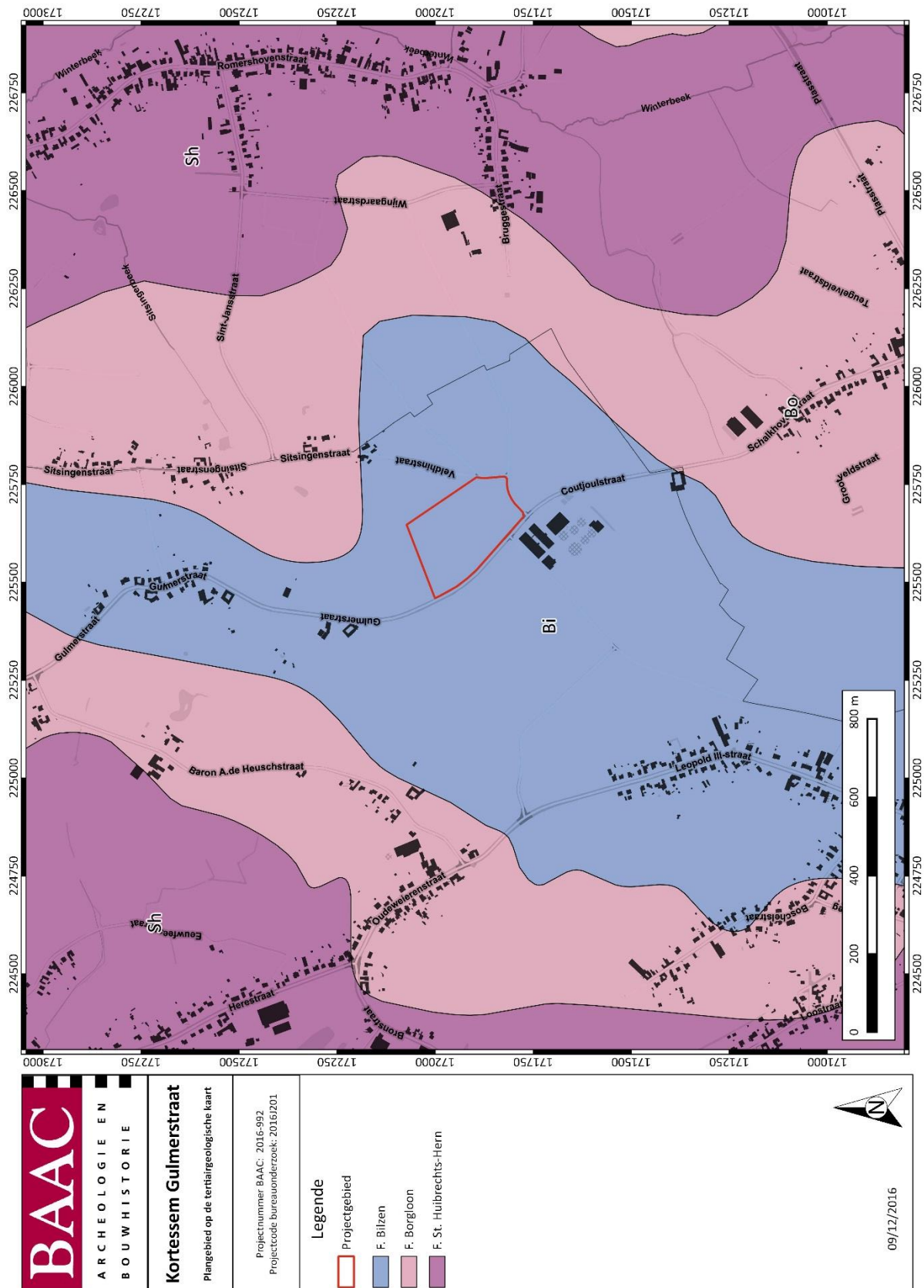
1.3.1.1 Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen (figuur 16) is de bodem in het plangebied gekarteerd als een droge (Aba0, Aba1, Lba) tot matig droge (Aca) leem (Aba0, Aba1, Aca) tot zandleembodem (Lba). Over het gehele plangebied is ook een textuur B-horizont aanwezig.

Rondom het plangebied zijn er veel verschillende bodemtypes aanwezig. Naar het noorden toe bevinden er zich voornamelijk nattere zandleemgronden met verbrokkelde textuur B-horizonten. Naar het oosten en westen, waar de beekdalen zich bevinden, bevinden zich eerder leembodems met lokale kleibodems. Naar het zuiden toe is de bodem gelijkaardig aan het projectgebied.

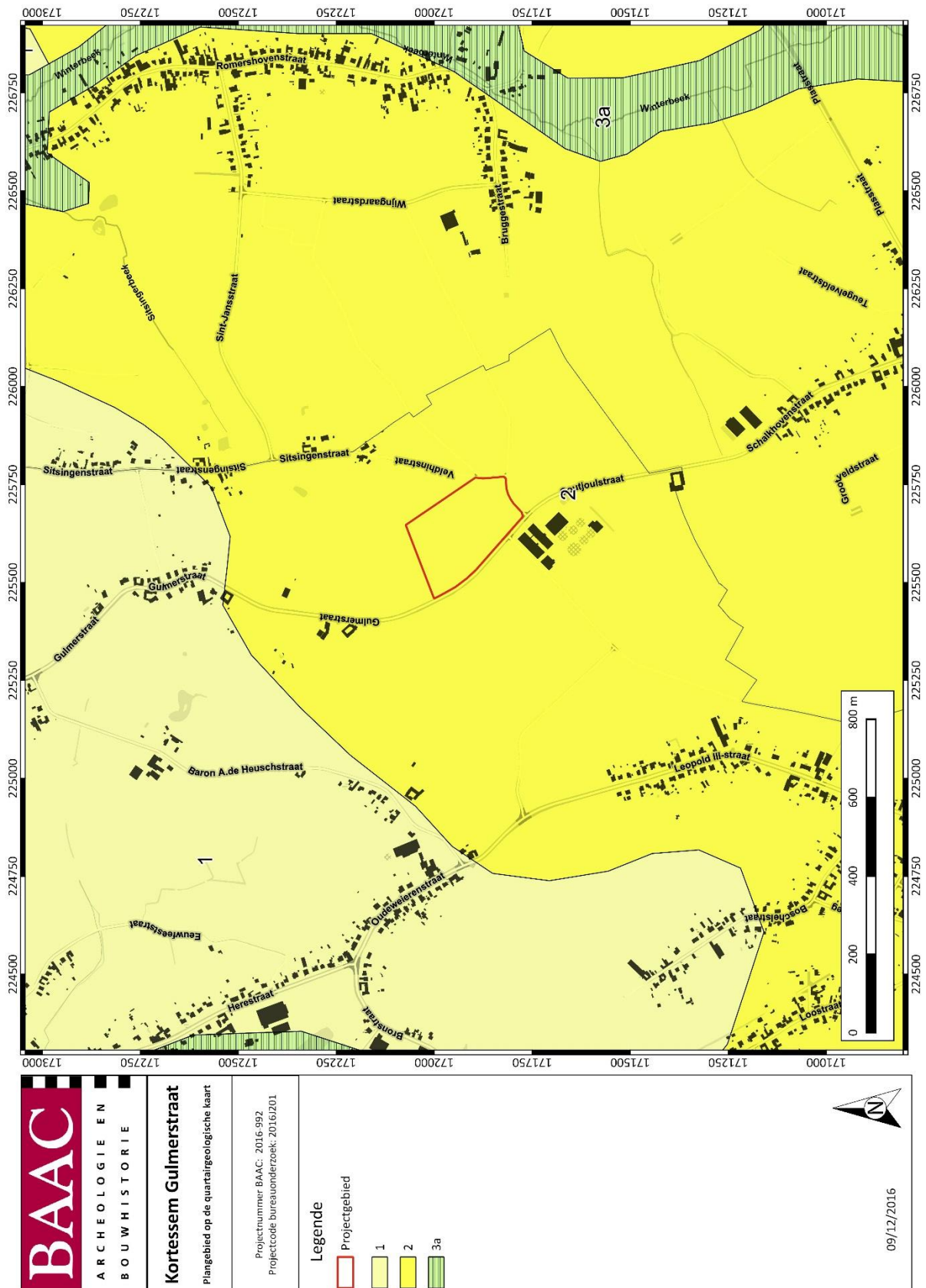
De potentiële bodemerosie is voornamelijk zeer laag in de buurt van en op de locatie van het plangebied. Naar het noorden toe, waar de hellingsgraad sterker wordt, zijn er ook gebieden met een lage en middelmatige erosiegraad geclassificeerd (figuur 17).

Op de bodemgebruikskaart is het volledige projectgebied geclassificeerd voor akkerbouw. In de ruimere omgeving zijn er verschillende kleinere zones die als weiland of boomgaard geclassificeerd zijn (figuur 18).

Figuur 13: Situering van het plangebied op de tertiairgeologische kaart¹³

¹³ (DOV VLAANDEREN 2016b).

Figuur 14: Situering van het plangebied op de quartaairgeologische kaart¹⁴

¹⁴ (DOV VLAANDEREN 2016c)

1	2	3a
ELPw en/of HQ	ELPw en/of HQ	FH ELPw en/of HQ *
		FLPw 0

Figuur 15: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁵

¹⁵ (GOOSENS e.a. 2007)

¹⁷ (AGIV 2016e)

¹⁸ (AGIV 2016f)

1.3.2 Historiek

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Kortesseem.

In de historische bronnen komt de gemeente vermoedelijk reeds voor in 741. Toen werd namelijk sprake gemaakt van de *villa Curtricias*. Dit was mogelijk de residentie van de graaf van de *pagus Hesbania*. Tot in de 18^e eeuw werd de gemeente vaak *Corteshoven* genoemd.

Kortesseem was een belangrijk leen van de graven van Loon. Doorheen de eeuwen is het in bezit geweest van verschillende families. Waarschijnlijk omdat er bij de heerlijkheid een belangrijk leenhof lag, waaraan veel goederen in omliggende gemeenten verbonden waren. Daarnaast waren er in Kortesseem nog twee grote kasteeldomeinen. De heerlijkheid bezat verder nog twee rechtbanken. Één voor lage en één voor middelbare rechtspraak. Voor de hoge rechtspraak moest men naar Vliermaal.¹⁹

Tijdens het Ancien Régime bestond de gemeente uit drie gehuchten: Herbroek, Opeinde en Daaleinde. Daarnaast bevinden er zich nog enkele gehuchten rondom het projectgebied. Het gaat hierbij om Romershoven, Wintershoven en Vliermaalroot. Het projectgebied hoort niet direct bij één van deze gehuchten maar ligt er eerder tussenin. De gehuchten hadden elk een eigen burgemeester.

Doorheen de geschiedenis heeft de gemeente veel te leiden gehad onder oorlogen. Het dorp werd verwoest in 1482 en 1490, en tussen 1690 en 1708 had het te lijden onder zware militaire opeisingen. In 1708 werd een deel van de gemeente ook in een brand vernield.

Voor zijn economie was Kortesseem voornamelijk afhankelijk van de landbouw. Naast enkele grote boerderijen waren er ook verscheidene molens en brouwerijen aanwezig. Later kwam hier ook een jeneverstokerij en een pannenbakkerij bij. Recenter is Kortesseem voornamelijk een woongemeente voor pendelaars die in Genk en Hasselt werken. Op vlak van landbouw is voornamelijk de fruitteelt belangrijk.²⁰

1.3.3 Cartografische bronnen

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de landindeling/-gebruik en eventuele bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Ferraris (1771-1778)

De oudste bruikbare cartografische bron voor plangebied aan de Gulmerstraat is de kaart van Ferraris. De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de

¹⁹ (AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 1999)

²⁰ (HASQUIN e.a. 1980)

Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.²¹

Op de Ferrariskaart is te zien dat het plangebied voornamelijk bestaat uit akkerlanden (figuur 19). In het zuidelijk gedeelte van het plangebied zijn verschillende wegen aanwezig. Dit wil niet zeggen dat deze daadwerkelijk aanwezig zijn. Het gaat hier om een fout gaat bij het tekenen of bij het georefereren van de kaarten. De straten moeten meer naar het zuiden-zuidoosten gelegen zijn. Deze straten vormen wel de voorlopers van de Gulmerstraat, de Coutjoulstraat, de Veldhinstraat en de straat die tussen de jaren 1970 en 2000 werd uitgebrouwen.

Vandermaelen (1846-1854)

Een volgende bron zijn de Vandermaelenkaarten, gemaakt zijn door Philippe Vandermaelen. Zijn gedetailleerde *Carte topographique de la Belgique* (schaal 1:20.000) is tussen 1846 en 1854 gemaakt en bestaat uit 250 folio's.²²

Ter hoogte van het plangebied wordt grotendeels hetzelfde afgebeeld als op de kaarten van Ferraris (figuur 20). De locatie van het kruispunt van de Gulmerstraat, Coutjoulstraat en Veldhinstraat toont meer de situatie zoals deze ook was aan het eind van de 20^e eeuw. In de omgeving van het projectgebied is reeds meer bewoning te zien.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Een andere 19de-eeuwse kadasterkaart is de Atlas der Buurtwegen. Deze atlas werd opgemaakt in opdracht van de wetgever en had als doel om ondubbelzinnig aan te duiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.²³

In het plangebied wordt opnieuw dezelfde situatie weergegeven als bij de kaarten van Ferraris en van Vandermaelen (figuur 21). Hier worden wel de individuele perceelsgrenzen weergegeven zoals deze vroeger bestonden. Op het plangebied was er een grote versnippering van percelen.

²¹ (KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2016).

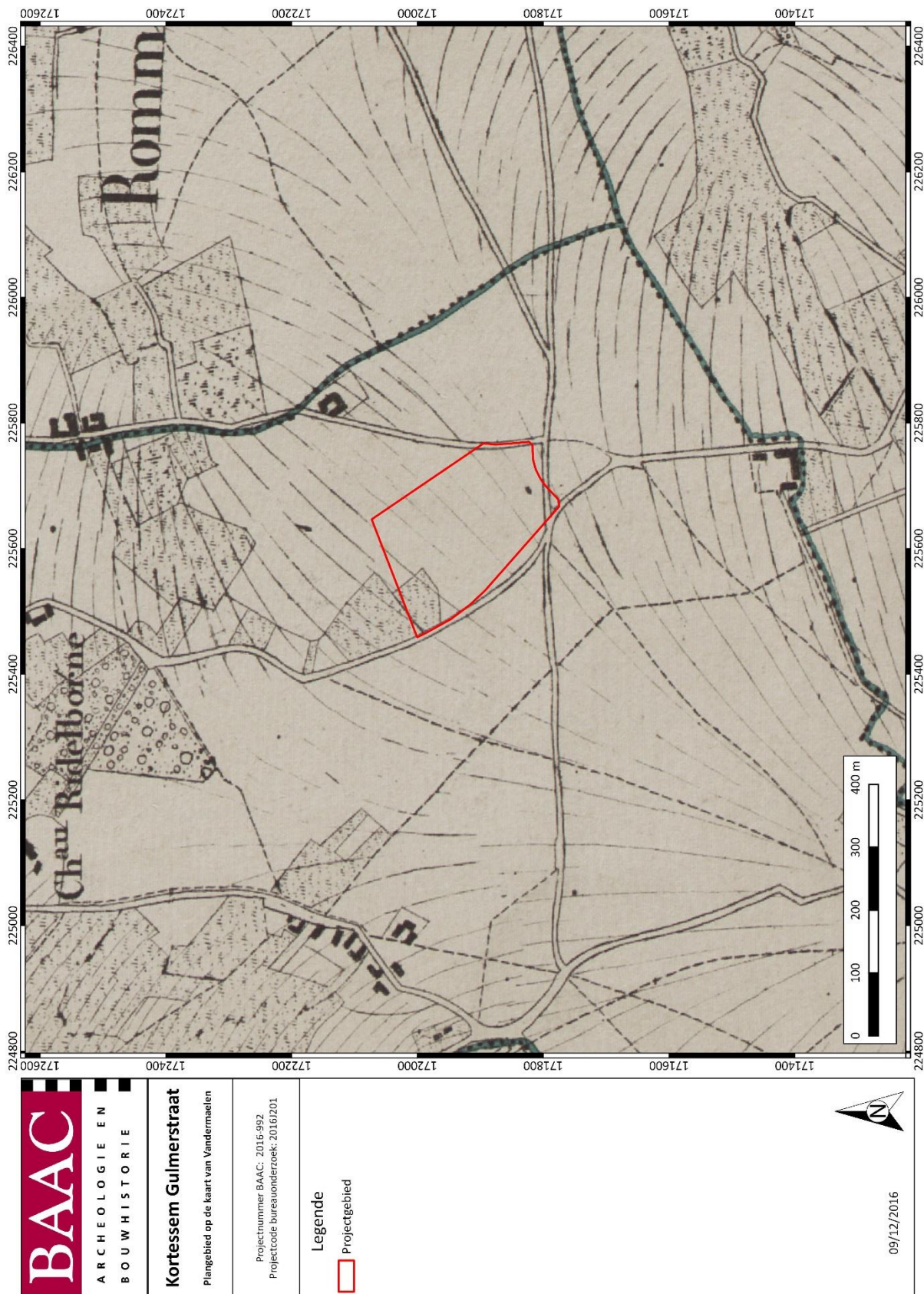
²² (GEOPUNT 2016d)

²³ (GEOPUNT 2016e).

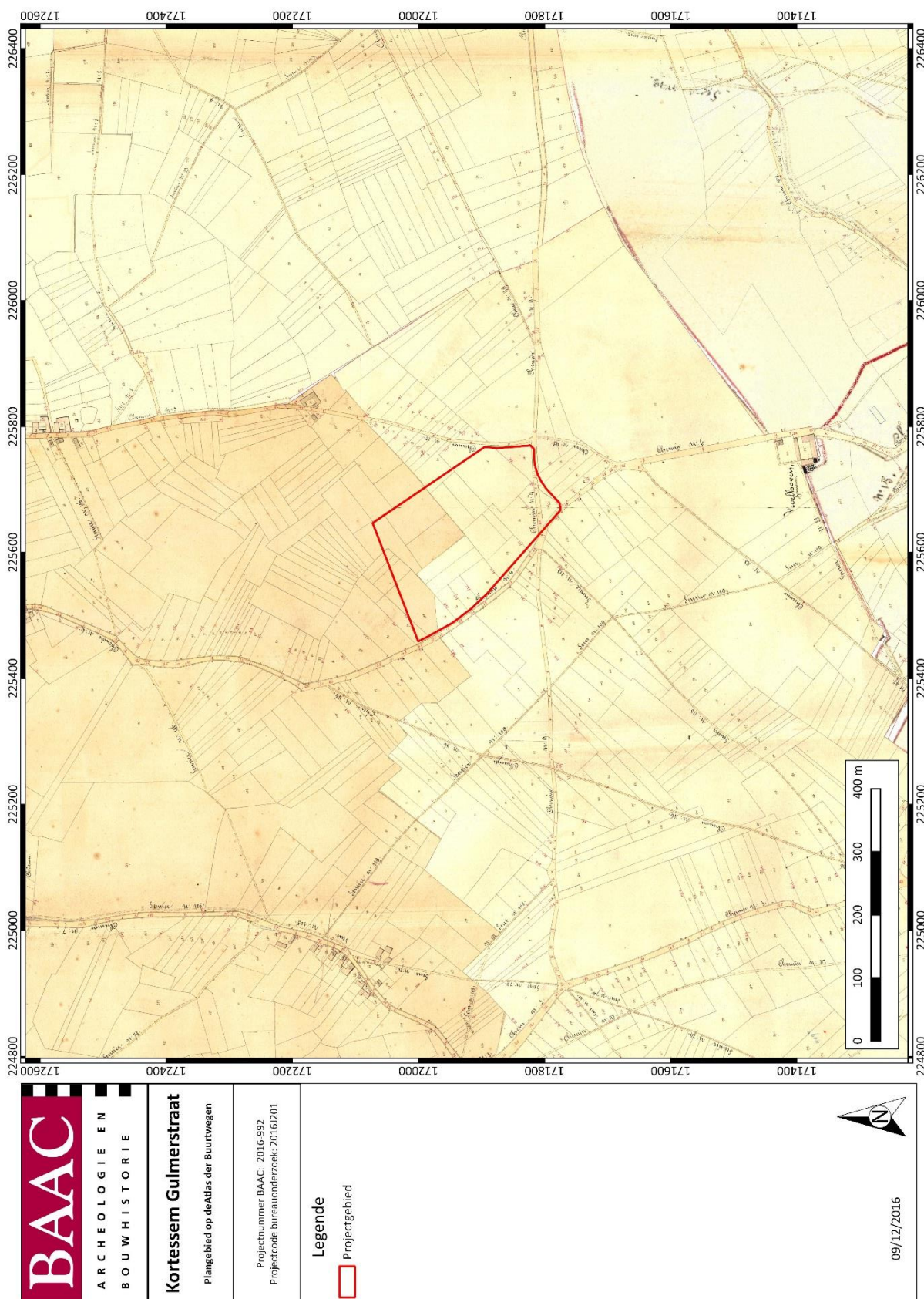
Figuur 19: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied²⁴

²⁴ (GEOPUNT 2016b)

Figuur 20: Vandermaelenkaart met aanduiding van het plangebied²⁵

²⁵ (GEOPUNT 2016c)

Figuur 21: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied²⁶

²⁶ (GEOPUNT 2016a)

1.3.4 Archeologische data

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt ons om een inschatting te maken over het archeologisch potentieel van het plangebied en omgeving.

Voor het plangebied zelf aan de Gulmerstraat zijn er geen archeologische waarden gekend (Figuur 21)²⁷. Rondom het projectgebied werd een aantal meldingen teruggevonden (Tabel 2).

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied²⁸

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
50106	SINT-PETRUSKERK
50108	MOTTE
51954	MIDDELEEUWSE HOEVE
52766	MUSKETKOGELS EN MUNT
52767	MUSKETKOGELS EN BAKSTEENFRAGMENTEN
55397	MIDDELEEUWSE MOLEN
55401	MIDDELEEUWSE MOLEN
55402	SINT-AGAPITUS-KERK
55407	MIDDELEEUWS KASTEEL EN TEMENOS-HOOFD
150510	ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING
152389	ROMEINS BOUWMATERIAAL EN ZILVEREN VOORWERPEN
152528	DAKPANNEN
158905	MIDDELEEUWSE MUNT
161676	BRONZEN MEDAILLE
164308	LUSTHOF
164310	KERK

²⁷ (CAI 2016)

²⁸ (CAI 2016)

164323	SITE MET WALGRACHT
208012	ROMEINSE MUNT
208013	ZILVEREN VINGERHOED
208134	KRUISBESLAG
209498	DRIEKOPPENFIBULA EN LUIKSE DENIER
700554	BOUWMATERIAAL
700563	ROMEINS AARDEWERK
700578	VERSTERKT KASTEEL
700581	ROMEINS BOUWPUIN
700582	BOUWPUIN EN ROMEINSE MUNTEN
700584	VERSTERKT KASTEEL
700795	ROMEINS GRAF
700796	MEROVINGISCHE SPEER EN ROMEINS AARDEWERK
700817	ROMEINS BOUWMATERIAAL
700820	ROMEINS BOUWMATERIAAL
700868	ROMEINSE MUNT
790014	BRONZEN BIJLTJE

In totaal zijn er 33 archeologische waarden teruggevonden binnen een straal van 2,5 km rondom het projectgebied. De meeste hiervan zijn archeologische relictten en monumenten. Dit zijn gebouwen die veelal nog steeds zichtbaar zijn, of die op historische kaarten staan. Indien er een gelijkaardig gebouw aanwezig zou zijn geweest op het projectgebied, zou deze daarom hoogstwaarschijnlijk reeds gekend zijn. Bij deze monumenten worden voornamelijk kerken, molens, burchten en hoeves gerekend. Veelal zijn ze ook bij naam gekend in historische bronnen. In de buurt rond het projectgebied zijn er 12 zo'n waarden teruggevonden.

Één van deze waarden is een versterkt kasteel op 1.250 m ten zuidwesten van het projectgebied, genaamd het 'Rood Kasteel'. Deze wordt specifiek vermeld aangezien er in de toegangspoort een

temenos-hoofd is ingemetseld. Een Temenos is een vorm van Gallo-Romeinse tempel.²⁹ Mogelijk gaat het hier om een Keltische temenoskop. Het zou echter ook om een vroeg-romaans cultusobject kunnen gaan.³⁰ Het kasteel zelf werd voor het eerst vermeld in de 13^e eeuw als een waterburcht. Het werd zwaar beschadigd in de 16^e eeuw en in de 17^e eeuw heropgebouwd als poorttoren. In de 18^e eeuw werd hier in baksteen een extra gedeelte aangebouwd waar de temenoskop zich ook in bevindt.³¹

Figuur 22: Foto van de Temenos-kop³²

Naast de historische bouwwerken zijn er verschillende vondsten gedaan door metaaldetectie. Deze worden ook samen besproken aangezien ze voornamelijk aantonen dat er activiteit was in de regio, maar geen informatie geven over het al dan niet voorkomen van sites.

Bij de metaaldetectie worden vaak voorwerpen gevonden uit verschillende periodes. 13 van de gekende waarden betreffen metaaldetectievondsten. Bij vijf van de waarden gaat het om voorwerpen uit de nieuwe en nieuwste tijd (52766, 52767, 161676, 208013 en 208134). Tussen het vondstmateriaal bevinden zich musketkogels, munten, vingerhoedjes, een medaille en kruisbeslag. Bij één van deze waarden (52767) werden ook Romeinse baksteenfragmenten gevonden.³³

Uit de Romeinse periode werden 5 vondstlocaties via metaaldetectie aangetroffen (152389, 208012, 209498, 700582 en 700868). Hierbij gaat het veelal om munten. 152389 bevindt zich 800 m ten zuidoosten van het projectgebied. Hier werden verschillende zilveren voorwerpen, een sleutel en een as, een Romeins munttype, gevonden. De as kon niet nader gedateerd worden. Daarnaast werd er ook bouw materiaal gevonden uit de Romeinse tijd. Het bouw materiaal wijst mogelijk wel op bebouwing in de nabije omgeving tijdens de Romeinse periode.³⁴

Op minder dan 150 m ten zuidwesten van het projectgebied (208012), werd een bronzen munt gevonden van Constantinus I. Deze was keizer tussen 306 en 337.

Op 1.850 m ten westen van het projectgebied werd een drieknoppenfibula gevonden (209498). Deze fibula was te dateren in de 3^e of 4^e eeuw na Christus. Op hetzelfde veld werd ook een Luikse Denier gevonden. Deze was te dateren tussen 1229 en 1238.

1000 m naar het westen bevond zich een grote vondstenconcentratie (700582). Het gaat hier om drie munten, een republikeinse zilveren munt; een munt van Faustinus en een munt van Marcus Aurelius,

²⁹ (AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016b)

³⁰ (CAI 2016)

³¹ (Inventaris onroerend erfgoed 1999)

³² (LOON 2016)

³³ (CAI 2016)

³⁴ (CAI 2016)

een drieknopsfibula, bronzen kraaltjes en bouwpuin. Opnieuw kan dit bouwpuin wijzen op bewoning in de directe omgeving.

1.750 m ten oosten van het projectgebied bevond zich ook nog een enkele munt van Diva Faustina (700868). Deze is in de Midden-Romeinse tijd te dateren.³⁵

Verder werden er ook nog 3 metaaldetectiewaarden aangetroffen die in andere perioden te dateren zijn. 158905 bevindt zich op 1000 m ten zuidoosten van het plangebied. Het betreft een Engelse sterling van Henry III. De munt is tussen 1248 en 1250 te dateren.³⁶

Op 1.600 m ten westen van het terrein werd een Merovingische speerpunt (700796) aangetroffen. Op dezelfde locatie werd ook Romeins aardewerk en beendermateriaal gevonden.³⁷

De laatste metaaldetectievondst betreft een bronzen bijltje met oor (790014). Het is versierd met imitatievleugels en de gietnaden zijn nog duidelijk zichtbaar. Het kan gedateerd worden in de Late Bronstijd.³⁸

Een derde categorie die vaak voorkomt is Romeins bouwpuin dat, meestal, gevonden werd bij veldprospecties (152528, 700554, 700581, 700817 en 700820). Volgens de overlevering werd bij één van deze waarden (700563) het materiaal gevonden toen de eigenaar van het kasteel van Schalkhoven opgravingen uitvoerde op zijn terrein. Dit gebeurde waarschijnlijk in de 17e, 18e of 19e eeuw. Hierbij werd ook Romeins vaatwerk gevonden, naast bouwmaterial. Het vinden van bouwmaterial is een veel betere indicator voor mogelijke bewoning dan andere losse vondsten. Bouwmaterial is namelijk veel immobieler waardoor het vaker op de locatie blijft liggen waar vroeger een gebouw stond. Daarnaast heeft het ook geen financiële waarde waardoor het niet aantrekkelijk was om mee te nemen.³⁹

Een volgende Romeinse vindplaats in de regio bevindt zich op 1.200 m ten zuidwesten van het projectgebied. Hier werd er bij het uitdiepen van een kelder een Laat-Romeins vlakgraf aangetroffen. Bij het graf waren drie grafgraven gedeponneerd. Een kan in Eifelceramiek, een kom in Argonne sigillata en een kom in ruwwandige Eifelwaar.⁴⁰

Als laatste werd er nog een archeologische begeleiding uitgevoerd op 1.700 m ten westen van het plangebied door Studiebureau Archeologie. Deze begeleiding vond plaats naar aanleiding van de aanleg van een nieuwe riolering van Aquafin in 2009. Hierbij werd een oude beekbedding aangetroffen en twee kuilen. Er werd ook handgevormd aardewerk gevonden dat gedateerd kan worden tussen de bronstijd en de Merovingische periode. In één van de kuilen waren ook steengoed wandscherven aanwezig. Omwille van het feit dat men in een smal tracé werkte, is er geen complexwaarde aan de vondsten toe te kennen. Op de historische kaarten waren geen structuren aanwezig binnen dit onderzoeksgebied.⁴¹

³⁵ (CAI 2016)

³⁶ (CAI 2016)

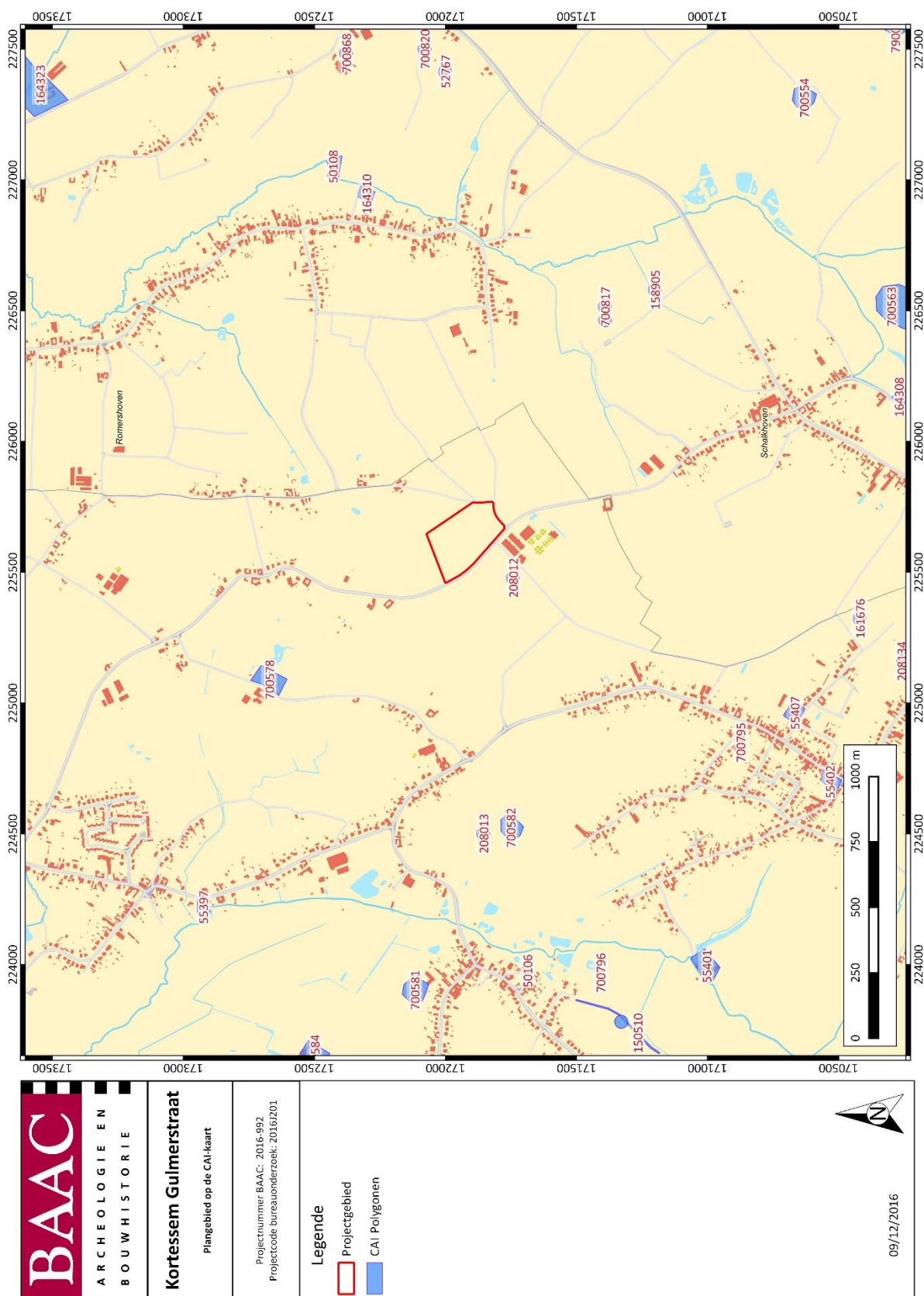
³⁷ (CAI 2016)

³⁸ (CAI 2016)

³⁹ (CAI 2016)

⁴⁰ (CAI 2016)

⁴¹ (CAI 2016)

Figuur 23: CAI-kaart van het plangebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving⁴²

⁴² (CAI 2016)

1.4 Besluit

1.4.1 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er structuren zullen aangetroffen worden. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen.

Voor de oudere perioden (steentijden-metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. De enige manier om hierover informatie in te winnen is dan ook een veldonderzoek met ingreep in de bodem. Archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, zoals veldkartering, landschappelijke boringen en geofysische methoden, kunnen in de meeste gevallen geen afdoende resultaten leveren om een eventuele aan- of afwezigheid van archeologische aan te tonen.

Voor de steentijden zijn er in de regio van het plangebied geen archeologische waarden gekend, maar toch is er een zekere verwachting voor sites uit deze periode. De locatie op een hoge en droge plaats in het landschap, met een waterloop in de nabije omgeving, had namelijk een zekere aantrekkingskracht. Daarnaast zijn er op het plangebied slechts weinig menselijke ingrepen geweest die de ondergrond verstoord hebben. De enige gekende is een weg die te dateren is tot in de 18^e eeuw. Verder is er volgens de bodemkaart van Vlaanderen een textuur B-horizont aanwezig over het gehele terrein. Hierdoor is het mogelijk dat er een paleobodem bewaard is gebleven waardoor mogelijk aanwezige steentijdsites bewaard zijn. Doordat het projectgebied op een helling ligt, is het ook mogelijk dat eventuele bewaarde steentijdsites afgedekt zijn door colluvium.

Voor de metaaltijden is er ook een zekere verwachting. In de omgeving zijn verscheidene archeologische waarden gevonden uit deze periode zoals een bronzen bijltje en mogelijk een hoofd van een Keltisch beeld. Opnieuw zou de locatie van het projectgebied een zekere aantrekkingskracht hebben gehad. Het zou voornamelijk gaan om sporen die in verband gebracht kunnen worden met rurale activiteiten en bewoningssporen.

De hoogste verwachting is voor de Romeinse periode. In de omgeving van het projectgebied is op verschillende locaties bouwmateriaal gevonden. Dit wijst erop dat er een sterke Romeinse aanwezigheid was in de regio en dat er mogelijk villadomeinen aanwezig waren. Opnieuw zou het voor deze periode dus gaan om sporen die in verband gebracht kunnen worden met rurale activiteiten en bewoningssporen.

Voor de middeleeuwen is de verwachting gelijkaardig aan deze voor de metaaltijden. Opnieuw zijn er activiteiten voor menselijke aanwezigheid vanaf de vroege middeleeuwen. Kortessem zelf wordt ook reeds vanaf de 8^e eeuw in bronnen vermeld. Opnieuw zou het gaan om sporen van rurale activiteiten en bewoningssporen.

De archeologische verwachting verhoogt nog doordat het terrein doorheen de laatste eeuwen niet bebouwd is geweest. De enige menselijke structuren die zichtbaar zijn op het projectgebied zijn twee wegen, elk met een lengte van ongeveer 100 m. Wat de impact hiervan is geweest op de ondergrond, is echter onbekend, maar niet uit te sluiten.

Op de historische kaarten staan enkel velden afgebeeld en voor het plangebied en in de directe omgeving zijn weinig archeologische waarden gekend. Dit betekent echter niet dat er een lage verwachting kan voorop gesteld worden aangezien de ligging van het plangebied op een hoge en droge plaats in het landschap een sterke aantrekkingskracht had voor bewoning en akkerbouw in het verleden.

1.4.2 Potentieel op kennisvermeerdering/ Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het terrein kan archeologische waarden bevatten met potentieel op kennisvermeerdering voor alle perioden. In de regio rond het projectgebied zijn namelijk veel archeologische waarden gekend, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten. Er zijn nog geen vlakdekkende archeologische opgravingen uitgevoerd.

Aangezien dit een archeologienota betreft voor een stedenbouwkundige vergunning, moet het potentieel op kennisvermeerdering echter worden afgewogen tegenover de geplande ingreep.

Voorgaande aan de bouwwerken wordt het terrein ter hoogte van de loodsen opgehoogd om een vlak terrein te verkrijgen. Deze ophoging/nivellering strekt zich uit over de gehele zone van de geplande ingreep. Deze ophoging varieert van 0cm tot 188cm. Dit zorgt ervoor dat de impact van de toekomstige ingrepen sterk wordt afgezwakt. Op figuur 7 is te zien hoeveel het terrein opgehoogd wordt. De zwaarste verstoring is het opvangbekken voor hemel- en kuiswater. Deze wordt aangelegd op een diepte van 2,5m onder toekomstig peil, m.n. tot een diepte van 1,5 en 0,7 m in het huidige maaiveld en dit over een oppervlakte van ongeveer 250 m².

Andere versturende elementen zijn de 102 funderingsblokken van de kippenstallen en de loods. Deze verstoren langs de lengte van de gebouwen elke 5 m een oppervlakte van 1 m². Bij de kippenstallen zijn er centraal in het gebouw ook twee rijen met funderingsblokken. De diepte van deze verstoringen ten opzichte van het bestaande maaiveld schommelt hier tussen een verstoring van 0,9 m en geen verstoring, daar waar de ophoging van het terrein meer dan 1 m bedraagt. Enkel in de zuidelijke hoek van de toekomstige loods kunnen deze funderingsblokken enige verstoring aanrichten. Echter vormt zeker de helft van de blokken geen bedreiging voor de bodem. Daar waar de funderingsblokken wel voor verstoring zorgen, is deze te verwaarlozen, daar het telkens slechts om 1m² gaat.

Bij de aanleg van de vloerplaten binnenin de loodsen, met een dikte van 20cm, wordt het bestaande maaiveld nauwelijks geraakt.

Een volgend groot versturend element is de betonweg of verharding ten zuidwesten van de toekomstige loods. Deze heeft een totale oppervlakte van ca. 1200 m² en wordt aangelegd tot op een diepte van 30 cm. Aangezien deze weg op de hoogste locatie van het plangebied ligt, wordt er hier geen grond opgevoerd. Er is niet geweten hoe diep de bouwvoor reikt maar aangezien het terrein reeds enkele eeuwen als akkerland gebruikt is, kunnen we ervan uitgaan dat een afzienbaar deel hiervan reeds omgeploegd is en een bouwvoor van enkele 10-tallen cm dikte wordt verwacht. Waar de verstoring toch door de bouwvoor zou gaan is de oppervlakte van de verstoring daarentegen heel beperkt.

Als laatste is er een oppervlakte van 225 m² vrijgehouden voor de mogelijke bouw van een bedrijfswoning. Het is niet geweten hoe diep de eventuele verstoring van dit gebouw zou zijn. Door de beperkte oppervlakte van dit gebouw zullen eventueel aanwezige sites slechts weinig complexwaarde vertonen.

Alles bij elkaar genomen is de te verwachte verstoring niet meer dan 2000m². De verschillende zones van bodemverstoring zijn daarnaast ook versnipperd gesitueerd. De grotere zones, zoals de betonweg, zijn eerder langgerekte zones. Het grootste deel van de verstoringen heeft ook slechts een minieme impact op het bodembestand. Het gaat hierbij om zeer kleine, versnipperde zones zoals de funderingsblokken of ingrepen die enkel de bouwvoor verstoren zoals de betonweg. Enerzijds doordat het terrein grotendeels opgehoogd wordt, anderzijds omdat de verstoring slechts ondiep aangelegd wordt. De grootste oppervlakte die continu tot op de moederbodem verstoord wordt, is door het opvangbekken voor hemel- en kuiswater en bedraagt 250 m².

Algemeen concludeert BAAC Vlaanderen dat er, ondanks de relatief hoge verwachting op het aantreffen van archeologische sporen en vondsten, geen verder archeologisch vooronderzoek nodig is. De toekomstige verstoring is qua oppervlakte klein en bovendien te versnipperd om enige complexwaarde te vertonen en genereert daarom geen potentieel op kenniswinst. Doordat het terrein wordt opgehoogd, zonder voorafgaande verwijdering van de teelaarde, is de ingreep in de bodem slechts beperkt. Er wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

1.4.3 Samenvatting

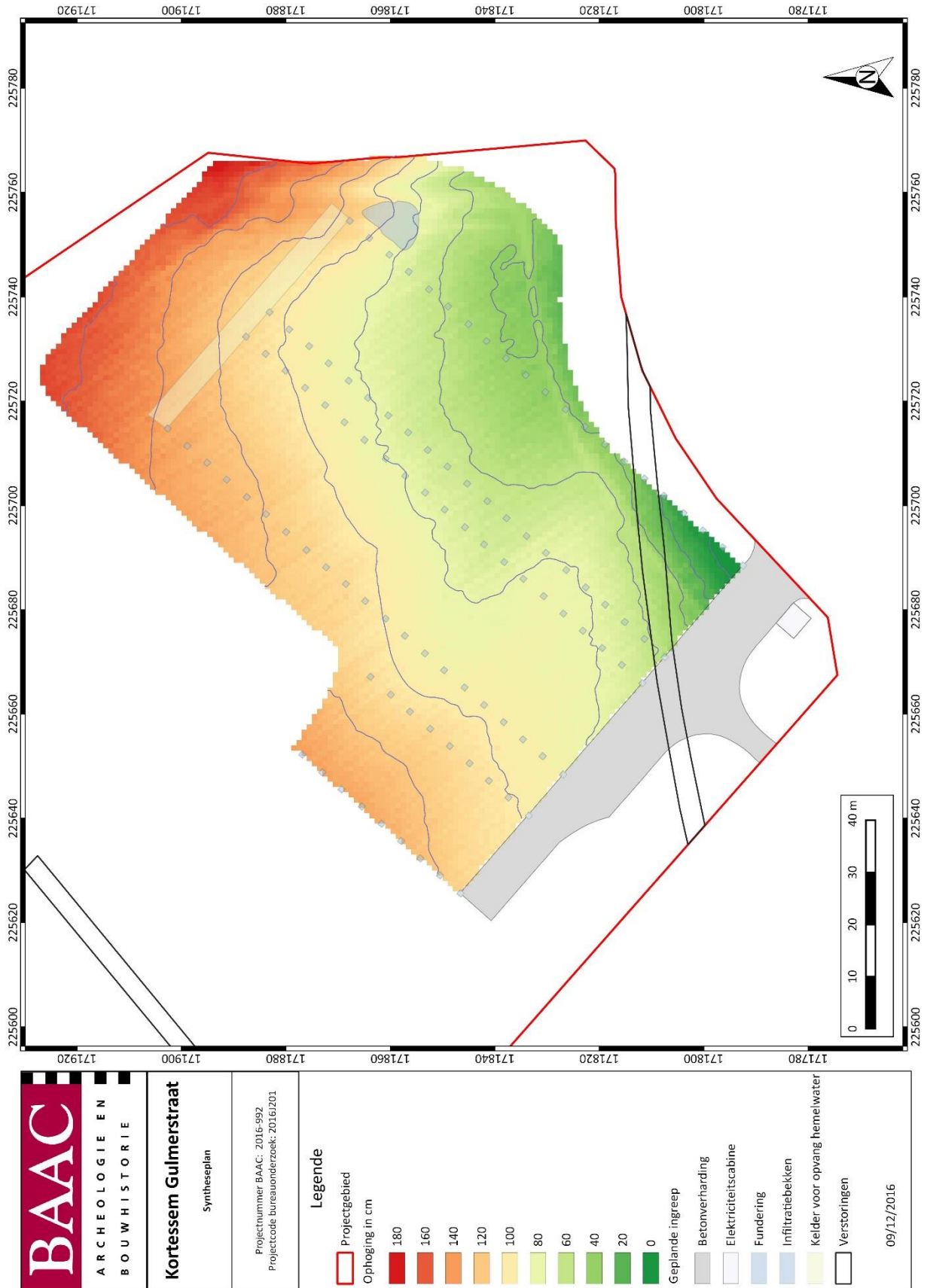
In het kader van een stedenbouwkundige aanvraag werd een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied gesitueerd langs de Gulmerstraat in Kortesseem. De geplande aanleg van twee kippenstallen, een loods, een tank voor wateropslag en een beton/grindweg zal slechts in beperkte mate een impact hebben op het bodembestand. Dit doordat het terrein eerst wordt opgehoogd.

Op basis van de bureaustudie kon niet met zekerheid achterhaald worden of er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het projectgebied. Gezien de locatie in het landschap en data uit de regio is er wel een matig hoge archeologische verwachting. Echter omwille van het feit dat de bodemimpact van het geplande terrein eerder minimaal in oppervlakte is en de daadwerkelijke verstoringen versnipperd aanwezig zijn, adviseert BAAC Vlaanderen dat er geen verder vooronderzoek nodig is.

1.4.4 Samenvatting breed publiek

In het kader van een stedenbouwkundige aanvraag heeft BAAC Vlaanderen een archeologienota opgemaakt voor een terrein aan de Gulmerstraat te Kortesseem. Op dit terrein zullen twee kippenstallen, een loods, een tank voor wateropslag en een beton/grindweg worden aangelegd.

Het terrein kent een zekere archeologische verwachting voor sporen vanaf de steentijden tot de middeleeuwen. Toch zal er geen verder vooronderzoek uitgevoerd worden, omwille van het feit dat het overgrote deel van de locatie wordt opgehoogd en de originele bodem m.a.w. weinig wordt verstoord.

Figuur 24: Syntheseplan

2 Bijlagen

2.1 Lijst met figuren

Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het plangebied	2
Figuur 2: Kadasterkaart (GRB) met aanduiding van het plangebied	3
Figuur 3: Orthofoto van het plangebied met weergave van de gekende verstoringen	6
Figuur 4: Orthofoto van het plangebied met weergave van de toekomstige inplanting	9
Figuur 5: Orthofoto van het plangebied met detail van de toekomstige inplanting	10
Figuur 6: Weergave van de geplande ingreep.	11
Figuur 7: Doorsnede van de geplande ingreep.	12
Figuur 8: Overzicht van de geplande ophoging.	13
Figuur 9: Situering van het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)	17
Figuur 10: Situering van het plangebied en hoogteprofielen op het DHM	18
Figuur 11: Hoogteverloop terrein	19
Figuur 12: Situering van het plangebied en waterlopen op het DHM	20
Figuur 13: Situering van het plangebied op de tertiairgeologische kaart	22
Figuur 14: Situering van het plangebied op de quartairgeologische kaart	23
Figuur 15: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	24
Figuur 16: Situering van het plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen	25
Figuur 17: Situering van het plangebied op de bodemerosiekaart van Vlaanderen	26
Figuur 18: Situering van het plangebied op de bodemgebruikskaart van Vlaanderen	27
Figuur 19: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied	30
Figuur 20: Vandermaelenkaart met aanduiding van het plangebied	31
Figuur 21: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied	32
Figuur 22: Foto van de Temenos-kop	35
Figuur 23: CAI-kaart van het plangebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving	37
Figuur 24: Synthesepan	41
Figuur 8: Overzicht van de geplande ophoging.	44

2.2 Lijst met tabellen

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied	33
---	----

2.3 Plannenlijst

Projectcode bureauonderzoek	2016J201
onderwerp	Plannenlijst
plannummer	P1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het plangebied
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	analoog
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P2
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Figuur 2: Kadasterkaart (GRB) met aanduiding van het plangebied
Aanmaakschaal	1:1
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Figuur 3: Orthofoto van het plangebied met weergave van de gekende verstoringen
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P4
Type plan	orthofoto
Onderwerp plan	Figuur 4: Orthofoto van het plangebied met weergave van de toekomstige inplanting
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P5
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Figuur 5: Orthofoto van het plangebied met detail van de toekomstige inplanting
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P6
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Figuur 6: Weergave van de geplande ingreep
Aanmaakschaal	1:1000
Aanmaakwijze	digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P7
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Figuur 7: Doorsnede van de geplande ingreep
Aanmaakschaal	1:250
Aanmaakwijze	digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)

Plannummer	P8
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Figuur 25: Overzicht van de geplande ophoging.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Figuur 9: Situering van het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Figuur 10: Situering van het plangebied en hoogteprofielen op het DHM
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Figuur 11: Hoogteverloop terrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P12
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Figuur 12: Situering van het plangebied en waterlopen op het DHM
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P13
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Figuur 13: Situering van het plangebied op de tertiairgeologische kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P14
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Figuur 14: Situering van het plangebied op de quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:200.000
Aanmaakwijze	Analoog
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P15
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Figuur 16: Situering van het plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen

Aanmaakschaal	1:5.000
Aanmaakwijze	Analoog
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P16
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Figuur 17: Situering van het plangebied op de bodemerosiekaart van Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P17
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Figuur 18: Situering van het plangebied op de bodemgebruikskaart van Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 19: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
datum	1771-1778
plannummer	P19
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 20: Vandermaelenkaart met aanduiding van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
datum	1846-1854
plannummer	P20
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 21: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1843-1845
plannummer	P21
Type plan	CAI-kaart
Onderwerp plan	Figuur 23: CAI-kaart van het plangebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/12/2016 (geraadpleegd)
plannummer	P22
Type plan	Syntheseplan
Onderwerp plan	Figuur 24: Syntheseplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/12/2016 (geraadpleegd)

2.4 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016a. Geoportaal GGA. Available at: <https://geo.onroerenderfgoed.be>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 1999. Kortessem. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121153>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016b. ONDERZOEKSBALANS. Available at: <https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be> [Geraadpleegd augustus 30, 2016].
- AGIV, 2016a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2016b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodembedekkingsbestand. Opname 2001. Available at: https://download.agiv.be/Producten/Detail?id=12&title=Bodembedekkingsbestand_opname_2001.
- AGIV, 2016c. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2016d. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2016e. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodemerosiekaart. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2016f. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodemgebruikskaart. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2016g. VLAANDEREN AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- CAI, 2016. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- DOV VLAANDEREN, 2016a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2016b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2016c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2016a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2016b. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2016c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be> [Geraadpleegd augustus 2, 2016].

- GEOPUNT, 2016d. GEOPUNT VLAANDEREN: Vandermaelen kaart, Cartes de topographie de la Belgique, 1846-1854. Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/93795cd6-66d3-4310-83b2-5443adfee403>.
- GEOPUNT, 2016e. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.
- GOOSENS, E., GULLENTPS, F. & VANDENBERGHE, N., 2007. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: kaartblad 33 Sint-Truiden*, Leuven.
- HASQUIN, H., VAN UYTEN, R. & DUVOSQUEL, J., 1980. *Gemeenten van België: geschiedkundige en administratief-geografisch woordenboek, 1. Vlaanderen*, België: Gemeentekrediet.
- Inventaris onroerend erfgoed, 1999. Rood Kasteel - Inventaris Bouwkundig Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/32241>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- LOON, G., 2016. Maskers (van doopvonten?). Available at: <http://www.graafschaploon.be/aanverwante-items/natuursteen-inserties/maskers-doopvonten>.